

Kati Lång & Suvi Martikainen

KODIN JA KOULUN YHTEISTYÖ
Tyytyväisyyskysely oppimis- ja ohjauskeskus Mi-
kaelin oppilaiden vanhemmille

Opinnäytetyö
Hoitotyön koulutusohjelma

Marraskuu 2014

MAMK

University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

	Opinnäytetyön päivämäärä 11.11.2014	
Tekijä(t) Kati Lång, Suvi Martikainen	Koulutusohjelma ja suuntautuminen Hoitotyön koulutusohjelma	
Nimeke Kodin ja koulun yhteistyö - Tyytyväisyyskysely oppimis- ja ohjauskeskus Mikaelin oppilaiden vanhemmille		
Tiivistelmä Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää Mikael-koulun oppilaiden vanhempien tyytyväisyyttä kodin ja koulun väliseen yhteistyöhön. Halutessaan vanhemmilla oli myös mahdollisuus jättää kehitysehdotuksia yhteistyön parantamiseksi. Tavoitteena oli kyselylomakkeen avulla kartoittaa, millaista yhteistyötä vanhemmat ovat tehneet koulun kanssa ja selvittää tyytyväisyyttä yhteistyön eri osa-alueilta. Vanhempien mielipiteitä kysyttiin tiedonkulkuun ja vuorovaikutukseen liittyvistä asioista. Lomakkeessa kysyttiin myös mielipiteitä siitä, onko yhteistyö ollut riittävää ja onko se tukenut lapsen koulunkäyntiä ja oppimistä. Kysely toteutettiin toukokuussa 2014 kahden viikon aikana. Aineisto kerättiin puolistrukturoidulla kyselylomakkeella. Opettajat jakoivat kyselylomakkeet yhdessä palautuskuoren kanssa oppilaiden kautta koteihin. Lomakkeita jaettiin yhteensä 48 oppilaalle, joista palautui 28 kappaletta. Kolme vanhempaa oli vastannut samalle lomakkeelle myös perheen muista lapsista. Vastausprosentiksi muodostui 58,3. Aineisto analysoitiin tilastollisesti käyttäen SPSS-tilastointiohjelmaa. Avoimet kysymykset analysoitiin sisälön osalta. Vanhempien kokemukset yhteistyöstä olivat pääosin myönteisiä. Suurin osa vanhemmista koki, että yhteistyö koulun kanssa on tukenut lapsen koulunkäyntiä ja oppimistä. Tyytyväisiä oltiin myös tiedonkulkuun kodin ja koulun välillä. Suurin osa vanhemmista koki vuorovaikutuksen henkilökunnan kanssa helpoksi. Eniten vanhempien mielipiteitä jakoivat kokemukset siitä, onko koulu antanut riittävästi tukea lapsen kasvatukseen liittyvissä asioissa. Kehitysehdotuksia vanhemmat antoivat yhteensä kuudessa lomakkeessa. Osa vanhemmista koki yhteistyön riittäväksi, mutta toisaalta joidenkin vanhempien mielestä yhteydenpito kotiin voisi olla tiiviimpää. Vanhemmat toivoivat, että heitä kuunneltaisiin sekä heidät otettaisiin huomioon lapsen asioista päätettäessä. Toiveena oli myös se, että koulusta pidettäisiin säännöllisesti yhteyttä kotiin ja tiedotettaisiin, kuinka oppilaalla koulussa sujuu. Opinnäytetyön tulosten perusteella Mikael-koulu voi kehittää toimintaansa yhteistyön parantamiseksi eri osa-alueilla. Jatkotutkimusideana kysely voitaisiin uusina 5–10 vuoden kuluttua ja samalla laajentaa se muihin Suomen erityiskouluihin. Vanhempia ja koulun henkilökuntaa voitaisiin haastatella, jolloin saataisiin molempien osapuolten näkemys yhteistyöstä.		
Asiasanat (avainsanat) kodin ja koulun yhteistyö, erityinen tuki, vuorovaikutus, kasvatuskumppanuus		
Sivumäärä 31	Kieli Suomi	URN
Huomautus (huomautukset liitteistä)		
Ohjaavan opettajan nimi Sirpa Kammonen	Opinnäytetyön toimeksiantaja Oppimis- ja ohjauskeskus Mikael	

DESCRIPTION

		Date of the bachelor's thesis 11.11.2014
Author(s) Kati Lång, Suvi Martikainen		Degree programme and option Bachelor of nursery
Name of the bachelor's thesis Satisfaction questionnaire to parents of the learning and guidance-centre Mikael about home-school collaboration		
Abstract <p>The purpose of this Bachelor's thesis was to discover gratification of the parents of the student's from Mikael-koulu school about home-school collaboration. Parents had also an opportunity to leave development suggestions to improve cooperation. With the questionnaire our aim was to chart what kind of cooperation parents had done with school and to find out the gratification in different sectors of cooperation. Parents' opinion was asked for issues such as flow of information and interaction. In the form also were asked opinions whether cooperation has been sufficient and whether it had supported child's school attendance and his learning.</p> <p>The straw was executed in May 2014 within two weeks. The material was collected with half-structured questionnaire. Teachers delivered questionnaires and returned envelopes to students which delivered them home. Altogether 48 forms were delivered from which 28 returned. Three of the parents had used the same form to deliver information about the other children of the family. Response rate was 58, 3. The material was analysed by using SPSS- compilation of statistics program. Open questions were analysed by their content.</p> <p>Parents' experiences of the cooperation were mainly positive. Most of the parents experienced that home-school collaboration had supported the child's school attendance and learning. They were also satisfied with information flow between home and school. The majority of parents experienced interaction with the school staff easy. The fact that divided most of the opinions were experiences about whether school has given enough support concerning the matters of racing a child. In summary, parents gave improvement suggestions in six forms. A part of the parents experienced cooperating sufficient but on the other hand, some of the parents thought that communication could be closer. Parents wished they would be heard and taken into account when deciding child's matters. Parents also hoped that school would keep in touch with home and they would inform how student is doing in school.</p> <p>Due to the results of our thesis Mikael-koulu school can develop its functions in different sections to improve cooperation. As a further study, the straw could renew after 5-10 years and at the same time it could be expanded to other special schools of Finland. The parents and school staff could be interviewed which would give the vision of the cooperation from both of them.</p>		
Subject headings, (keywords) Home-school collaboration, special support, interaction, fostering partnership		
Pages 31	Language Finnish	URN
Remarks, notes on appendices		
Tutor Sirpa Kammonen		Bachelor's thesis assigned by Learning and guidance centre Mikael

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	KODIN JA KOULUN VÄLINEN YHTEISTYÖ ERITYISKOULUSSA.....	2
2.1	Kodin ja koulun välinen yhteistyö ja sen lainsäädäntö.....	2
2.2	Vuorovaikutus ja kasvatuskumppanuus	4
2.3	Erytynen tuki	6
3	TOIMEKSIANTAJAN ESITTELY.....	7
4	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, ONGELMAT JA TAVOITE	8
5	TOTEUTUS	8
5.1	Menetelmälliset lähtökohdat.....	8
5.2	Kyselylomake aineistonkeruumenetelmänä	9
5.3	Aineiston keruu.....	10
5.4	Aineiston käsittely ja analysointi.....	12
6	TULOKSET	13
6.1	Taustatiedot.....	13
6.2	Positiiviset kokemukset yhteistyöstä	24
6.3	Negatiiviset kokemukset yhteistyöstä.....	25
6.4	Kehittämisehdotukset	25
7	POHDINTA	26
7.1	Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset.....	26
7.2	Tutkimuksen luotettavuus ja pätevyys.....	29
7.3	Tutkimuksen eettisyys	30
7.4	Oma pohdinta.....	31
	LÄHTEET	33

LIITE

1 Kyselylomake

1 JOHDANTO

Uusi oppilas- ja opiskelijahuoltolaki velvoittaa ottamaan entistä enemmän vanhempia mukaan oppilaiden hyvinvoinnin tukemisessa ja koulutyön suunnittelussa. Vanhempien ja koulun saumaton yhteistyö on edellytys lapsen ja nuoren hyvinvoinnin sekä koulunkäynnin tukemisen turvaamiseksi. Reissuvihkosta dialogiin -hankkeen yhteydessä (Helenius 2013) tehdystä tutkimuksesta selvisi, että osa vanhemmista toivoi koululta tiiviimpää yhteydenpitoa kotiin. Moni vanhempi koki tärkeänä keskustelun mahdollisuutta koulun henkilökunnan kanssa sekä koulun tapahtumista tiedottamisessa.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin varmistaminen vaatii eri kasvuympäristöjen yhteistyötä. Oppilaiden kasvun tukeminen on perustehtävä koulussa, mutta opettajat eivät kuitenkaan voi kokonaan ottaa kasvatusvastuuta pois vanhemmilta. Tämän vuoksi yhteistyö kodin ja koulun välillä on välttämätöntä. Koulun ja kodin yhteistyö viestittää myös oppilaalle, että hänen oppimisestaan ja koulunkäynnistään välitetään ja että se on tärkeää. (Lämsä 2013, 227–228.)

Yhteistyöstä puhuttaessa voidaan puhua myös kasvatuskumppanuudesta, jossa kodin ja koulun välille syntyy molemminpuolinen luottamus ja kunnioitus sekä sitoutuminen. Pyrkimyksenä on yhdessä tukea lasten ja nuorten oppimista sekä tervettä ja tasa-painoista kasvua ja kehitystä. Erityisesti peruskouluiässä lapsen hyvinvointi on tärkeää lapsen kasvulle ja kehitykselle. Reilusti rinnakkain -hankkeessa (2008) 59 prosenttia vastaajista oli täysin samaa mieltä siitä, että kodin ja koulun yhteiset tapahtumat tukevat yhteistä kasvatuskumppanuutta. (Lämsä 2013, 50–52.)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden muutokset (2014) korostavat yhteistyötä vanhempien kanssa erityisesti oppilashuollon osalta. Oppilashuolto kuuluu jokaiselle kouluyhteisössä työskentelevälle sekä oppilashuollon palveluista vastaavien työntekijöiden tehtäviin. Tulevina terveydenhoitajina tulemme olemaan jossain elämämme vaiheessa osa oppilashuollon palveluista vastaavia työntekijöitä kouluterveydenhuollon palvelujen osalta. Terveydenhoitajan tehtävät liittyvät kiinteästi sekä yksilöön ja yhteisöön, mutta myös yhteistyöhön. Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa lapsen ikä ja kehitystaso huomioon ottaen. Oppilaan hyvinvointia

uhkaaviin tekijöihin etsitään ratkaisuja aina yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa. Oppilas- ja opiskeluhoitolain 1. luvun 8. §:n mukaan kouluterveydenhuollossa on tuettava myös vanhempien ja huoltajien hyvinvointia sekä kasvatustyötä (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013).

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa kyselylomakkeen avulla tietoa Mikaelkoululle vanhempien tyytyväisyydestä kodin ja koulun välisestä yhteistyöstä. Tavoitteena oli saada vanhemmilta kehittämissuhteita siitä, kuinka henkilökunta voisi kehittää toimintaansa yhteistyön parantamiseksi. Kiinnostuimme erityisesti erityistä tukea tarvitsevien lasten kouluympäristöstä, sillä koulutusohjelmassa ei juurikaan perehdytty erityisoppilaiden hyvinvointiin ja sen tukemiseen. Olimme yhteyttä Mikaelkouluun, ja aihe lähti muotoutumaan uudistuneen opetustoimen lainsäädännön pohjalta, joka korostaa kodin ja koulun välistä yhteistyötä.

2 KODIN JA KOULUN VÄLINEN YHTEISTYÖ ERITYISKOULUSSA

Opinnäytetyömme keskeisiä käsitteitä ovat kodin ja koulun välinen yhteistyö, erityinen tuki, vuorovaikutus ja kasvatuskumppanuus.

2.1 Kodin ja koulun välinen yhteistyö ja sen lainsäädäntö

Perusopetuslain 1. luvun 3. §:n mukaan opetuksen tulee olla yhteistyössä kotien kanssa. Opetuksen tavoitteena on oppilaiden kasvun tukeminen ihmisyyteen ja vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa heille elämään tarpeellisia tietoja ja taitoja. (Perusopetuslaki 1998/628, 3. §.) Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 1. luvun kolmannessa pykälässä on säädetty oppilashuollon kokonaisuudesta, jonka tukitoimien suunnittelussa korostuvat oppilaan ja hänen huoltajansa kuuleminen. Opiskeluhoitoon kuuluu varsinaisen opetussuunnitelman mukaisen opiskeluhoollon lisäksi opiskeluhoollon palvelut, joihin sisältyvät kuraattori- ja psykologipalvelut sekä koulu- ja opiskeluhoollon palvelut. Asetuksen mukaan opiskeluhoollotyö kuuluu jokaiselle kouluyhteisössä opiskelijoiden kanssa työskenteleville sekä oppilashuoltopalveluista vastaaville viranomaisille. Työntekijät toteuttavat ja edistävät oppilashuoltoa osana omaa perustyötänsä. Ensisijaisen tärkeää oppilashuollon toteutuksessa on kodin ja koulun

välinen yhteistyö. Luottamuksellisuus, tiedonsaantia ja salassapitoa koskevat säädökset ohjaavat oppilashuoltotyötä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013.)

Koulu on kodin jälkeen yksi tärkein kehitys- ja kasvatusympäristö lapselle ja nuorelle. Kodin ja koulun välinen yhteistyö on osa oppilashuoltoa ja on kenties tärkein lapsen koulunkäynnin tukitoimi. Jotta yhteistyö toimisi parhaalla mahdollisella tavalla, on vanhempien saatava tietoa koulun toiminnasta ja käytännöistä sekä lapsensa oppimisesta. Vastaavasti vanhemmat voivat omalta osaltaan edesauttaa yhteistyötä esittämällä toiveita ja ajatuksia lapsensa koulunkäynnistä. Opettajien on myös tärkeää tuntea oppilaan kotiolot. (Opetushallitus 2007, 3; Hellström 2008, 100–101.)

Yhteistyössä koululla ja kodeilla on siis omat toisiaan täydentävät tehtävänsä, joiden tavoitteena on tukea lapsen ja nuoren kasvua, kehitystä ja oppimista. Ensisijainen vastuu kasvatuksesta ja oppivelvollisuuden suorittamisesta on aina kodilla. Koulu vastaa opetuksesta ja oppilaiden kasvusta kouluyhteisön jäsenenä. Sekä perustusopetuslaki että opetussuunnitelma velvoittavat kouluja olemaan yhteistyössä kotien kanssa. Mikään säädös ei velvoita vanhempia tiiviiseen yhteistyöhön. Oppilaan huoltajan on kuitenkin lain mukaan huolehdittava, että lapsi suorittaa oppivelvollisuutensa. Huolimatta siitä, että yhteistyövelvoitteen perustana on lainsäädäntö, vaatii yhteistyö toimiakseen kummankin osapuolen panoksen. (Lämsä 2013, 53–54; Hellström 2008, 102.)

Yhteistyö kodin ja koulun välillä kytkeytyy usein ongelmatilanteisiin yksittäisen oppilaan asioita käsiteltäessä. Vanhempiin tai kouluun ollaan yhteydessä silloin, kun on kyse lapsen liittyvissä ongelmissa. (Lämsä 2013, 12.) Ouellette ym. (2004) on tutkinut vanhempien ja koulun sekä yhteisön yhteistyön merkitystä lapsen mielenterveyteen. Tutkimuksessa selvisi, että vanhemmat tarvitsevat positiivista palautetta lapsensa koulun käynnistä. Tutkimuksen mukaan se lisää vanhempien osallisuutta kodin ja koulun yhteistyössä. Vanhemmat kokivat kasvotusten järjestettävät tapaamiset hyviksi etenkin silloin, kun on kyse suurista ongelmista lapsen kohdalla.

Opetushallituksen ja Suomen vanhempainliiton yhdessä työstämä Laatusuositus kodin ja koulun yhteistyöhön (2007) -laatusuositus on kehitetty avuksi yhteistyön kehittämiseen kodin ja koulu välillä. Suosituksen mukaan koulun ja kodin välisellä yhteistyöllä on todettu olevan useita positiivisia vaikutuksia liittyen oppilaan kasvuun ja kehitykseen. Se edistää oppilaiden koulumenestystä, kotitehtävistä suoriutumista ja yleistä

asentoitumista opiskelua kohtaan. Toimiva yhteistyö ehkäisee ongelmien syntymisiä ja auttaa niiden ratkaisemista sekä se näkyy koulun ja luokan ilmapiirissä. (Laatua kodin ja koulun yhteistyöhön 2007, 3.) Jokinen (2008) on tutkinut Reilusti rinnakkain-hankkeen avulla koulun ja kodin välistä yhteistyötä ja sen kehittämistä. Tutkimukseen vastanneista 54 prosenttia oli sitä mieltä, että kodin ja koulun välinen yhteistyö toimii hyvin. Vastanneista 56 prosenttia oli sitä mieltä, että kodin ja koulun välinen yhteistyö on tukenut lapsen koulunkäyntiä.

Siniharju (2003) on tutkinut väitöskirjassaan kodin ja koulun välistä yhteistyötä peruskoulun alkuopetusluokilla. Tarkoituksena oli tutkia yhteistyön toteutumista perustuen opettajien käsityksiin ja kokemuksiin. Lisäksi tutkimuksessa tarkasteltiin yhteistyöhön yhteydessä olevia yhteisöllisiä tekijöitä. Tutkimuksen mukaan tärkeänä pidettiin vanhempien osallistumista lapsensa oppimisen ohjaukseen. Vanhempien mukaan ottamista opetuksen suunnitteluun ei sen sijaan pidetty tärkeänä. Opettajien käsityksen mukaan suurin osa vanhemmista suhtautui yhteistyöhön myönteisesti.

Lepistön (2009) tutkimuksessa puolestaan tarkasteltiin alakoululaisten vanhempien ja koulun opettajien näkemyksiä kodin ja koulun yhteistyöstä. Tutkimuksen mukaan kodin ja koulun välinen yhteistyö on lapsen kasvun ja kehityksen tukena alakoulussa. Kodin ja koulun välisellä yhteistyöllä on keskeinen asema lapsen kasvun ja kehityksen kannalta. Tutkimuksessa selvisi, että vanhemmat kokivat erityistä huolta koulunkäynnin turvallisuudesta ja koululaisen kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista.

Yhteistyötä tehdään sekä yksilö- että yhteisötasolla. Yksilötasolla yhteistyön toimijoina ovat yksittäisen oppilaan vanhemmat ja jokin koulun henkilökunnan jäsen, esimerkiksi opettaja tai kouluterveydenhoitaja. Yhteisötason yhteistyömuotoja ovat esimerkiksi vanhempainillat sekä yhteiset tapahtumat kuten juhlat ja retket. Tärkeä osa koulun ja kodin yhteistyötä on myös vanhempien tutustuminen toisiinsa, mikä mahdollistuu luokan tasolla toimiessa. Luokan vanhemmista muodostuu usein luonteva verkosto ja he tarjoavat samalla tuen myös opettajalle ratkoessaan yhdessä luokan asioita. (Laatua kodin ja koulun yhteistyöhön 2007, 13; Hellström 2008, 101–102.)

2.2 Vuorovaikutus ja kasvatuskumppanuus

Vilenin ym. mukaan. (2008, 21–22) vuorovaikutus voidaan jakaa sekä sanalliseen että sanattomaan vuorovaikutukseen. Sanallinen vuorovaikutus liittyy puhuttuun tai kirjoitettuun kieleen sekä sen ymmärtämiseen. Sanallista vuorovaikutusta täydentää sanaton viestintä, joka on aina osa vuorovaikutusta. Sanatonta vuorovaikutusta ovat ilmeet, eleet, äänen käyttö sekä muut viestintämuodot. Sen avulla voidaan ilmaista muun muassa tunteita tai ilmaista statuksen. (Routarinne 2007, 18.)

Koulun ja kodin vuorovaikutus lisää opettajien tuntemusta oppilaasta sekä helpottaa opetuksen toteutusta oppilaan yksilölliset tarpeet huomioon ottaen. Toimiva vuorovaikutus myös lisää vanhempien luottamusta koulun henkilökuntaa kohtaan. Vuorovaikutus ja yhteistyön merkitys korostuvat etenkin erityisen tuen tarpeessa olevien oppilaiden kohdalla, sillä erilaiset käyttäytymisen ja oppimisen pulmat sekä opetuksen suunnittelu voivat olla heidän kohdallaan hyvinkin haasteellisia. Vanhempien oma lapsen tuntemus auttaa henkilökuntaa oppilaan erityisten tarpeiden huomioimisessa ja niihin mahdollisesti liittyvien ongelmien helpottamisessa. (Lämsä 2013, 54.)

Airaksisen tekemässä tutkimuksessa (2012) selvisi, että monet vanhemmat olivat sitä mieltä, että opettajaan on rakennettava toimiva vuorovaikutussuhde. Tällöin myös mahdollisiin tuleviin ongelmiin voidaan helpommin etsiä yhdessä ratkaisuja. Yhteistyön tärkeimmiksi asioiksi vanhemmat nostivat avoimuuden, luottamuksen, tiedonkulun ja rehellisyyden. Tärkeinä pidettiin myös yhteistyön säännöllisyyttä, tiiviyyttä sekä vuorovaikutusta.

Kasvatuskumppanuudesta kuulee usein puhuttavan varhaiskasvatuksen yhteydessä. Yhtä lailla kasvatuskumppanuus kuitenkin jatkuu lapsen siirtyessä uuteen kehitysympäristöön peruskoulun alkaessa. Kodin ja koulun keskinäinen luottamus sekä kasvatuskysymysten huolten jakaminen on kasvatuskumppanuuden edellytys. Kasvatuskumppanuus ohjautuu lapsen edun mukaisesti ja lähtee aina lapsen tarpeista. Kasvatuskumppanuus käsitetään myös siten, että vanhemmat ja henkilökunta ovat aidossa ja tasavertaisessa vuorovaikutuksessa keskenään. Siinä yhdistyvät henkilökunnan asiantuntijuus sekä vanhemman oma tuntemus lapsestaan, mikä on laadultaan erilaista asiantuntijuutta verrattuna henkilökunnan tietämykseen. (Kaskela & Kekkonen 2006, 14–15, 17; Lämsä 2013, 51.) Airaksisen tutkimuksessa (2012) kävi ilmi, että yhteis-

työn vaativin osa-alue on vanhemman ja opettajan yhteinen toiminta lapsen kasvatuksessa.

2.3 Erityinen tuki

Perusopetuslain 4. luvun 17. §:n mukaan erityinen tuki muodostuu erityisopetuksesta ja muusta lain mukaan annettavasta tuesta. Lapset ja nuoret tarvitsevat lisääntyvissä määrin erityistä tukea opinnoissaan. Taustalla tuen tarpeeseen voivat olla muun muassa oppimisen ja tarkkaavaisuuden häiriöt sekä käytöshäiriöt. Erityisopetus järjestetään oppilaan tarpeesta riippuen muun opetuksen ohella, osittain tai kokonaan erityisluokalla tai muussa soveltuvassa paikassa. (Perusopetuslaki 2010/642.)

Oppilaalle annettavaa tukea voi tarkastella kolmiportaisen tuen mallin avulla. Mallin mukaan tuen antaminen voidaan jakaa yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen. Yleinen tuki tarkoittaa kaikkea koulutusta ja kasvatusta, mitä oppilaalle annetaan. Tehostettu tuki tarkoittaa oppilaan jatkuvaa, tehostettua tukemista ja oppilas voi myös tarvita useampaa tuen muotoa. Jos tehostettu tuki ei auta oppilasta suoriutumaan koulutyössä, hän siirtyy erityisen tuen piiriin ja hänelle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma, HOJKS. Erityinen tuki on oppilaan tuki, joka perustuu kirjalliseen tuen antamista koskevaan päätökseen. Erityistä tukea saavat oppilaat, joilla kasvun, kehityksen ja oppimisen tavoitteet eivät toteudu riittävästi muilla tukitoimilla. Ennen kuin erityistuki myönnetään, otetaan huomioon oppilaan huoltajat sekä tehdään tuen tarpeen arviointi. (Ikonen ym. 2003, 97; Opetushallitus 2014.)

Jokaiselle erityisen tuen piiriin kuuluvalle oppilaalle on laadittava henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskeva yksilöllinen suunnitelma eli HOJKS. Asiakirjan laadinnassa on tarkoituksena määritellä oppilaan tuen tarve, erityisopetuksen määrä ja siihen liittyvät mahdolliset tukitoimet sekä lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteet. Siinä määritellään lisäksi oppilaan vahvuudet ja senhetkinen suoritustaso. HOJKSin laatiminen edellyttää vanhempien ja koulun henkilökunnan tasa-arvoista yhteistyötä. (Ikonen ym. 2003, 97; HOJKS 2001, 80.)

Ennen erityisen tuen myöntämistä opetuksen järjestäjän tulee kuulla oppilasta ja hänen huoltajaansa sekä hankkia pedagoginen selvitys, jossa on selvitetty oppilaan oppimisen edistyminen ja oppilashuollon moniammatillisena yhteistyönä tehty selvitys oppilaan aiemmin saamasta tehostetusta tuesta ja kokonaistilanteesta (Ikonen ym. 2003, 97). Tarvittaessa pedagogista selvitystä täydennetään psykologisella, lääketieteellisellä tai sosiaalisella lausunnolla (Perusopetuslaki 2010/642). Tuen varhaisen havaitsemisen toteutumiseksi oppilaan tilannetta tulee seurata ja tarpeen ilmetessä aloittaa tuen antaminen. Tuen tarve määritellään aina yksilöllisesti. (Ikonen ym. 2003, 97.)

3 TOIMEKSIANTAJAN ESITTELY

Tämä luku perustuu opinnäytetyömme toimeksiantajan, oppimis- ja ohjauskeskus Mikaelin työsuunnitelmaan 2013–2014. Mikael-koulu toimii Mikkelissä ja tarjoaa erityisen tuen tarpeessa olevalle oppilaalle yksilöllistä opetusta sekä kuntouttavaa toimintaa. Mikaelin kaltaisia keskuksia on Suomessa yhteensä kuusi ja ne muodostavat yhdessä valtakunnallisen Valteri-verkoston. Kaikilla keskuksilla on yhteinen tavoite, joka on tukea lähikouluperiaatetta ja toimia kasvatuskumppaneina. Oppilaina ovat lapset tai nuoret, joilla on kieleen ja vuorovaikutukseen liittyviä oppimisen ongelmia sekä usein myös psykologisia, sosiaalisia ja neurologisia vaikeuksia. Keskus tarjoaa oppilaille oppimisen tukena arviointi- ja tukijaksoja, valmennusta, tukikeskusteluja sekä opetuspalveluja. Lisäksi se tarjoaa ryhmässä tapahtuvaa oppimisen tukemista. Palvelukeskus tuottaa myös oppimateriaaleja yleisen, tehostetun ja erityisen tuen tarpeisiin. Henkilökunta työskentelee moniammatillisesti yhdessä oppilaiden sekä heidän huoltajiensa kanssa. Palvelukeskus tarjoaa myös arkipäivinä tuettua asumista sitä tarvitseville. (Oppimis- ja ohjauskeskus Mikael 2014.)

Mikael-koulun henkilökunnan jäsenet tekevät tiivistä yhteistyötä oppilaan huoltajien kanssa. Pääsääntöisesti yhteydenpito huoltajiin tapahtuu sähköisten viestintävälineiden (Wilma tai sähköposti), reissuvihon sekä puhelimen välityksellä. Wilma on verkossa toimiva oppilashallintajärjestelmä, jossa voidaan viestitoiminnon avulla pitää yhteyttä oppilaan perheeseen. Saman järjestelmän kautta tapahtuu myös oppilaiden poissaolojen seuranta ja lisäksi vanhempien on mahdollista lukea oppilaan pedagogisia asiakirjoja. (Oppimis- ja ohjauskeskus Mikael 2014.)

Jokaiselle oppilaalle on lakisääteisesti laadittava henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma HOJKS, johon myös huoltajat osallistuvat. Huoltajille määritellään tällöin oma vastuualue oppilaan kuntoutumiseen ja oppimiseen liittyvissä asioissa. Mikael-koulussa järjestetään myös vanhempien vertaisryhmätoimintaa, lisäksi perheille järjestetään tarvittaessa perhevalmennusta ja konsultaatiokäyntejä. Myös oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan huoltajan kanssa. Koulun oppilashuoltotyöstä ja sen menettelytavoista annetaan avoimesti tietoa oppilaan huoltajalle. Huoltajalle myös ilmoitetaan aina etukäteen, jos oppilaan asioita käsitellään oppilashuoltoryhmässä. (Oppimis- ja ohjauskeskus Mikael 2014.)

Oppilashuollon palveluihin kuuluva kouluterveydenhuolto on yhteistyössä oppilaan huoltajien kanssa ja huolehtii tiedottamisesta terveysasioissa. Koulukuraattori on keskeisessä asemassa oppilaan sosiaalisen hyvinvoinnin ja kehityksen tukemisessa, sillä koulukuraattori on jatkuvassa vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä oppilaan huoltajien kanssa muun muassa kasvatukseen liittyvissä kysymyksissä. Alakoululaisten kohdalla huoltajat voivat olla koulukuraattoriin yhteydessä arjen pulmiin sekä koulunkäyntiin liittyvissä asioissa. Myös puheterapeutti ja psykologi ovat yhteydessä vanhempiin oppilaan asioita käsiteltäessä. (Oppimis- ja ohjauskeskus Mikael 2014.)

4 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, ONGELMAT JA TAVOITE

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa tietoa Mikael-koululle vanhempien tyytyväisyydestä koulun ja kodin väliseen yhteistyöhön. Vanhemmilla oli myös mahdollisuus esittää toiveita yhteistyön kehittämiseksi. Tavoitteena oli kyselylomakkeen avulla saada vastaukset seuraaviin tutkimusongelmiimme:

- 1) Mitä yhteistyön muotoa vanhemmat ovat käyttäneet?
- 2) Miten tyytyväisiä vanhemmat ovat yhteistyöhön?
- 3) Kuinka vanhemmat haluaisivat kehittää yhteistyötä koulun ja kodin välillä?

5 TOTEUTUS

5.1 Menetelmälliset lähtökohdat

Kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä sopii käytettäväksi silloin, kun halutaan tietää vastausta esimerkiksi seuraaviin kysymyksiin: kuinka paljon jotakin ominaisuutta tietynlaisessa joukossa esiintyy, mitkä ovat tutkittavan ilmiön selittäviä tekijöitä ja miksi jotakin ilmiötä esiintyy jonkin joukon keskuudessa (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 45).

Kvalitatiivinen tutkimus puolestaan sopii käytettäväksi silloin, kun tutkittavasta aiheesta ei tiedetä paljoa. Sitä voidaan käyttää myös uusien näkökulmien luomiseen jo valmiiseen tutkimusalueeseen. Laadullisessa tutkimuksessa eri lähestymistapojen tavoitteena on tutkimusaineiston toimintatapojen, samanlaisuuksien tai erojen löytäminen. Kvalitatiiviseen tutkimukseen liittyy vahvasti ihmisten näkemykset, kokemukset, uskomukset, asenteet ja käyttäytymisen muutokset. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 49–50.)

Käytimme tutkimuksessa pääasiassa kvantitatiivista tutkimusmenetelmää. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa keskeistä ovat johtopäätökset aiemmista tutkimuksista, päätelmien teko havaintoaineiston tilastolliseen analysointiin perustuen sekä muuttujien muodostaminen taulukkomuotoon. Tutkimustamme täydentävät kvalitatiiviset osiot, joiden avulla saamme tutkimukseen tutkittavien omia mielipiteitä ja kokemuksia. Eri-laiset menetelmät täydentävät toisiaan eivätkä kilpaile keskenään. Tutkimuksen aihepiiriä on hyvä tarkastella erilaisia menetelmiä käyttäen, jotta saadaan muodostettua mahdollisimman monipuolinen kokonaiskäsitely. (Hirsjärvi ym. 2007, 134–137; Kananen 2008, 10; Kylmä & Juvakka 2007, 17; Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 58.)

Tutkimuksen kohderyhmänä olivat kaikki Mikael-koulun oppilaiden vanhemmat, joiden tutkimuksessa käytettiin kokonaisotantaa. Kokonaisotannassa tutkimukseen otetaan mukaan koko perusjoukko ja sitä käytetään tavallisesti pienissä, alle sadan havaintoyksikön tutkimusaineistoissa. (Vilka 2007, 52.)

5.2 Kyselylomake aineistonkeruumenetelmänä

Käytimme aineistonkeruumenetelmänä kyselylomaketta, joka on kvantitatiivisen tutkimuksen yleisesti käytetty menetelmä (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009,

87). Kysely soveltuu käytettäväksi silloin, kun tutkittavia on paljon, tutkittava aihe on henkilökohtainen ja kun tutkittavat henkilöt ovat hajallaan. Kyselyn voi suorittaa joko postitse tai internetissä. (Vilka 2007, 28.)

Päädyimme postikyselyyn, jolla halusimme varmistaa että kaikilla tutkittavilla olisi halutessaan mahdollisuus osallistua kyselyyn. Sähköiseen kyselyyn vastaaminen edellyttää tietokoneen käytön mahdollisuutta ja tutkijan olisi varmistettava etukäteen vastaajien yhtäläiset mahdollisuudet sähköisesti lähetetyn kyselyn vastaamiseen. (Vilka 2007, 64.)

Kyselymenetelmä on tehokas, sillä sen avulla voidaan säästää aikaa ja sen tutkimustulokset on helppo analysoida tilastollisesti. Sen laadinta on kuitenkin tehtävä huolellisesti, jotta kysely onnistuisi. Kyselylomakkeen käytön haittapuolena voi olla kyselyyn vastaamattomuus tai väärinymmärrykset kysymyksiä kohtaan. (Hirsjärvi ym. 2007, 190.) Vilkan mukaan (2007, 66) vastaajan ei tulisi kysymyksiin vastatessaan joutua arvailemaan, kuinka lomakkeen kysymyksiin tulee vastata. Halusimme tehdä lomakkeesta selkeän ja vähän aikaa vievän, jotta siihen olisi mahdollisimman helppo vastata. Selkeyttä parantaaksemme rajasimme kyselylomakkeen kahteen aihealueeseen; taustatiedot ja yhteistyö.

Laadimme kyselylomakkeen yhteistyössä Mikael-koulun rehtorin sekä fysioterapeutin kanssa, jolloin he saivat tuoda esiin näkemyksiään siitä, mihin asioihin haluaisivat kyselyn avulla vastauksia. Kyselylomake sisälsi sekä määrällisiä että laadullisia kysymyksiä. Otimme kyselylomakkeen loppuun myös yhden avoimen kysymyksen, jolloin saimme enemmän tietoa vanhempien kokemuksista.

5.3 Aineiston keruu

Keräsimme aineiston kirjekyselynä, joka tavoitti vanhemmat oppilaiden kautta. Mikael-koulun opettajat jakoivat kyselylomakkeet sekä postimerkeillä varustetut palautuskirjekuoret oppilaille, jotka toimittivat ne edelleen huoltajille. Vastaamisaikaa vanhemmille annettiin kaksi viikkoa. Saatekirjeessä (liite 1) esittelimme tutkimuksen taustoja sekä kysymyksiä. Saatekirjeen avulla yritimme motivoida vanhempia vastaamaan varsinaiseen kyselylomakkeeseen (Ks. Heikkilä 2008, 61).

Kyselylomakkeessa oli taustatietojen osalta kolme strukturoitua kysymystä sekä yksi avoin kysymys koskien lapsen erityisen tuen tarvetta. Yhteistyön osalta lomakkeessa oli yksi monivalintakysymys. Kyselylomakkeessa oli lisäksi kymmenen mielipideväittämää sekä lopussa vielä yksi avoin kysymys. Otimme loppuun avoimen kysymyksen, sillä avoimet kysymykset antavat sellaista tietoa, jota strukturoidulla kysymyksellä ei voida tuottaa (Kananen 2008, 26). Avoin kysymys täydentää ja antaa enemmän tietoa vanhempien kokemuksista ja sen tavoitteena on vastaajien spontaanien mielipiteiden saaminen (Vilka 2007, 68).

Taustatietojen osalta halusimme selvittää, millä luokka-asteella vastaajan lapsi on sekä sen, onko perheestä muita lapsia oppilaana Mikael-koulussa. Halusimme myös tietää, onko lapsen asuinpaikalla yhteyttä yhteydenpitoon kodin ja koulun välillä. Oppilaalla on käytännössä mahdollisuus asua viikot Mikael-koulun asuntolassa ja viikonloput perheen luona, tai vaihtoehtoisesti kokoaikaisesti huoltajan luona. Kysyimme taustatietojen osalta avoimella kysymyksellä myös sen, mikä on oppilaan erityisen tuen tarve.

Mielipideväittämissä käytimme Likertin asteikkoa, jossa vastaajan tuli valita sopivin vaihtoehto eli se, joka parhaiten kuvasi vastaajan omaa kokemusta (Ks. Heikkilä 2008, 53). Vilkan mukaan (2007, 67) kysymysmalleja ja asteikkoja käyttämällä voidaan lisätä mittauksen tarkkuutta sekä sen vertailtavuutta. Kyselylomakkeessa mielipideväittämät olivat neliasteikollisia (Liite 1). Väittämät olivat täysin samaa mieltä, jonkin verran samaa mieltä, jonkin verran erimieltä ja täysin eri mieltä.

Kyselylomakkeen avulla pyrimme saamaan vastaukset tutkimusongelmiimme. Kohdat 1–4 käsittävät taustatietoihin liittyvät kysymykset ja yhteistyöhön liittyvä monivalintakysymys löytyy lomakkeesta kohdasta 5. Mielipideväittämissä on kysymyksiä liittyen siihen, millaiseksi vanhemmat kokevat yhteistyön ja sen riittävyyden, kyselylomakkeessa nämä ovat kohdassa 6. Avoin kysymys on kyselylomakkeen lopussa kohdassa 7. Avoin kysymys antoi vanhemmille mahdollisuuden kertoa omin sanoin kokemuksista yhteistyöhön liittyen, ja halutessaan he voivat antaa kehitysehdotuksia liittyen yhteistyöhön.

TAULUKKO 1. Mittarin muuttajat ja niitä vastaavat kysymykset

Muuttajat	Muuttujia vastaavat kysymykset
Taustatiedot: luokka-aste, perheen muut lapset Mikael-koulussa, lapsen erityisen tuen tarve, lapsen asuinpaikka	1–4
Millaista yhteistyötä on tehty	5
Mielipideväittämät koskien Yhteistyötä koulun kanssa	6
Kokemukset kodin ja koulun välisestä yhteistyöstä omin sanoin ja kehittämissuhteet	7

5.4 Aineiston käsittely ja analysointi

Vilkan mukaan (2007, 105–106) kvantitatiivisen tutkimuksen vaiheet voidaan aineiston keruun jälkeen jakaa kolmeen vaiheeseen. Ensimmäinen vaihe on kyselylomakkeiden tarkistus, jossa poistetaan asiattomasti sekä puutteellisesti täytetyt lomakkeet. Toisessa vaiheessa aineisto muutetaan numeraaliseen muotoon ja viimeiseksi tallennettu aineisto tarkistetaan.

Aluksi kävimme läpi palautuneet kyselylomakkeet, eikä lomakkeissa ilmennyt vastausten analysoinnin kannalta puutteellisia kohtia. Tämän jälkeen muutimme aineiston numeraaliseen muotoon. Käytimme kyselylomakkeen vastausten analysoinnissa tilastolliseen analyysiin tarkoitettua SPSS-ohjelmaa (Statistical Package for the Social Sciences). Teimme ohjelman avulla vastauksista havaintomatriisin, johon syötimme kyselylomakkeiden muuttajat sekä vastausvaihtoehdot. Tämän jälkeen syötimme havaintomatriisiin palautuneiden kyselylomakkeiden vastaukset. Lopuksi analysoimme ohjelmalla vastausten prosentit ja lukumäärät sekä teimme niistä havainnollistavat

kuvat, jotka ovat nähtävillä tulososiossa. Lopuksi myös tarkistimme aineiston paik-kansapitävyyden.

Analysoimme avoimet kysymykset sisällön osalta ja luokittelimme vastaukset tarkas-telun helpottamiseksi. Luokittelimme vastaukset kehitysehdotuksiin sekä lisäksi ero-timme positiiviset ja negatiiviset kokemukset yhteistyöstä. Luokittelun jälkeen nos-timme vastauksista esille erilaisia teemoja, jotka vastasivat tutkimusongelmiamme. Kyse on aineiston pilkkomisesta ja ryhmittelystä, jolla voidaan erottaa eri aihepiirejä. Näin voidaan vertailla tiettyjä teemoja, jotka esiintyvät aineistossa (Tuomi & Sarajärvi 2011, 93). Raportissa havainnollistimme vanhempien vastauksia käyttäen suoria lai-nauksia.

Avoin kysymys antoi vanhemmille mahdollisuuden kertoa omin sanoin kokemuksista yhteistyöhön liittyen, ja halutessaan he voivat antaa kehitysehdotuksia liittyen yhteis-työhön. Avoimissa kysymyksissä tuli esille myös joitakin vastauksia liittyen koulun toimintatapojen kehittämiseen. Jätimme kyseiset vastaukset analysoimatta, sillä nämä eivät vastanneet tutkimuskysymyksiämme. Tutkimuksen sisältöä analysoitaessa ei ole tarkoitus analysoida kaikkea tietoa, vaan siinä haetaan vastauksia tutkimusongelmiin (Kylmä & Juvakka 2007, 113).

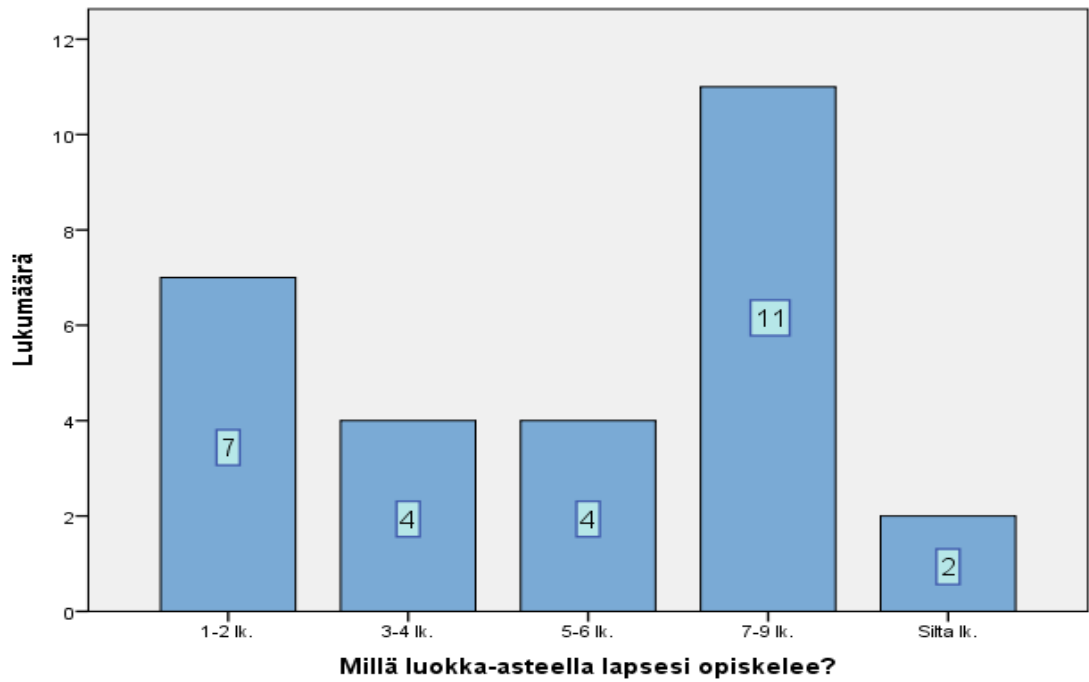
6 TULOKSET

Kyselylomakkeita lähetettiin yhteensä 48 kappaletta. Lomakkeita palautui takaisin 28 kappaletta ja kolmeen kyselylomakkeeseen oli vastattu myös perheen muista lapsista. Näin ollen vastausprosentiksi muodostui 58,3. Heikkilän (2008, 66) mukaan kirjely-selyn vastausprosentti jää yleensä alle 60 prosentin ja vastausprosentin vaihteluväli on 20–80 prosenttia.

6.1 Taustatiedot

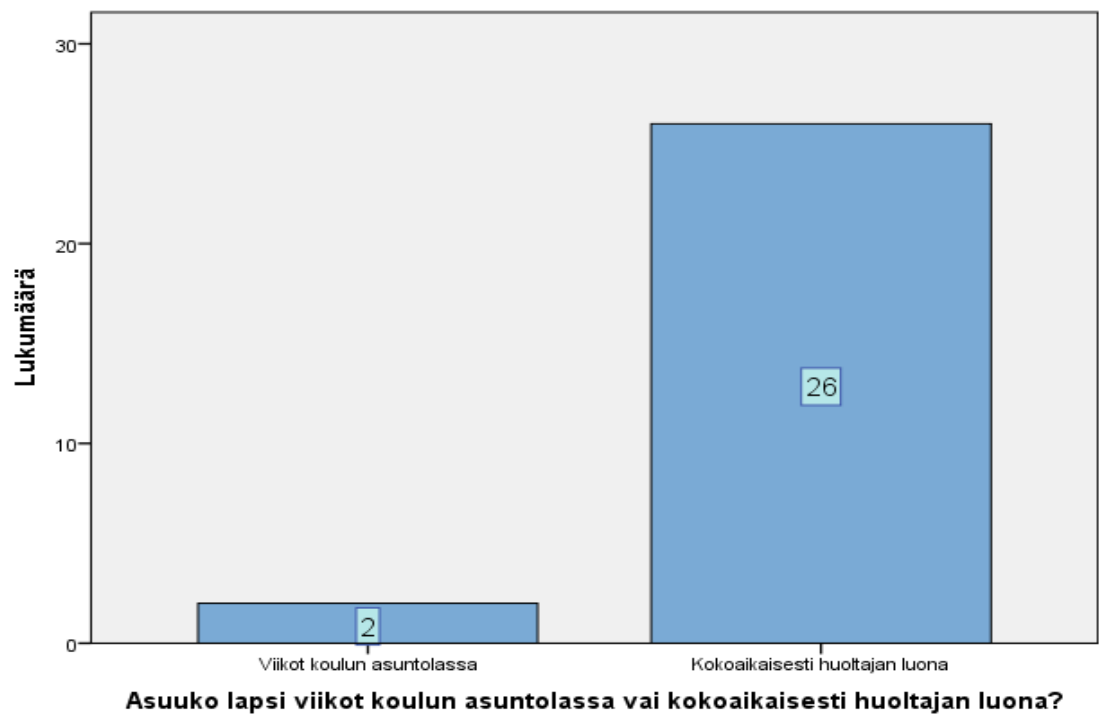
Kyselylomakkeessa kolme ensimmäistä kysymystä koskivat lasten ja perheen tausta-tietoja. Vastaaajien lapsista 39,3 prosenttia (n=11) opiskeli 7.–9. luokalla. Toiseksi eni-ten eli 25 prosenttia (n=7) oppilaiden vanhemmista ilmoitti lapsensa opiskelevan 1.–2.

luokalla. 3.–4. sekä 5.–6. luokalla molemmilla opiskeli saman verran lapsia eli 14 prosenttia (n=4). Lapsista 7,1 prosenttia (n=2) opiskeli siltaluokalla. (Kuva 1).

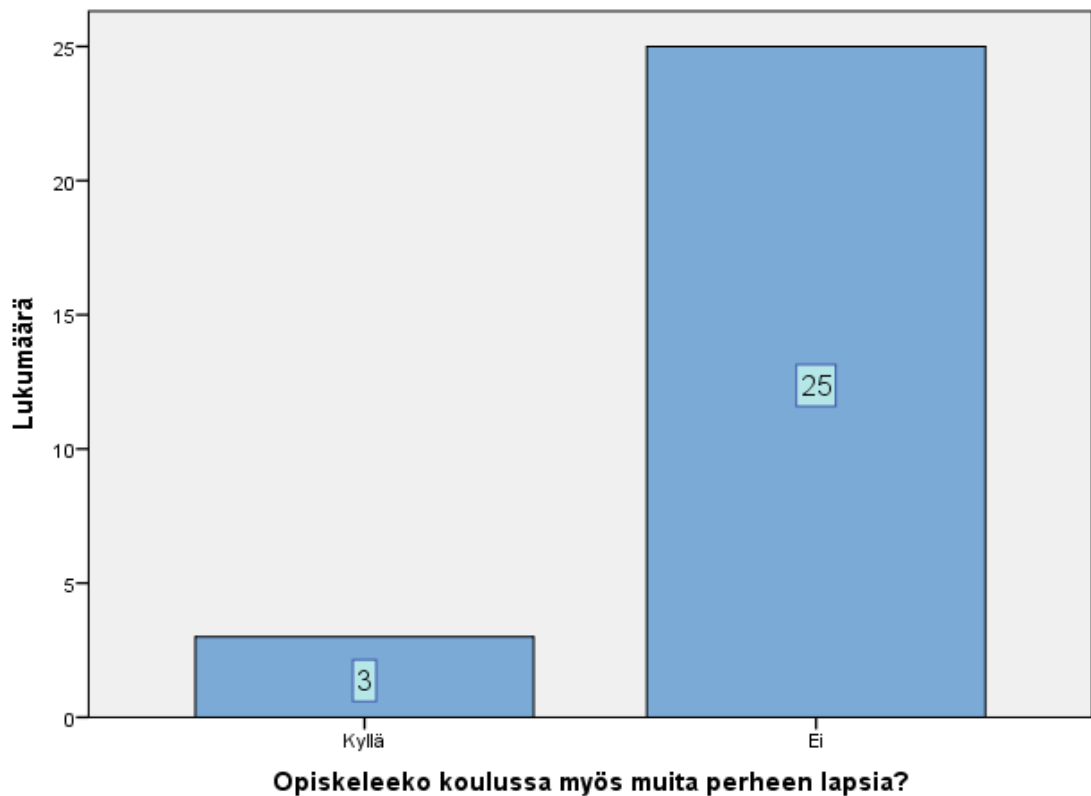
Kuva 1. Lapsen luokka-aste

Vastaajien lapsista suurin osa (92,9 prosenttia) asui kokoaikaisesti huoltajan luona. Vain kahden oppilaan vanhemmat ilmoittivat lapsensa asuvan asuntolassa kouluviikot. (Kuva 2).

Kuva 2. Lapsen asuinpaikka

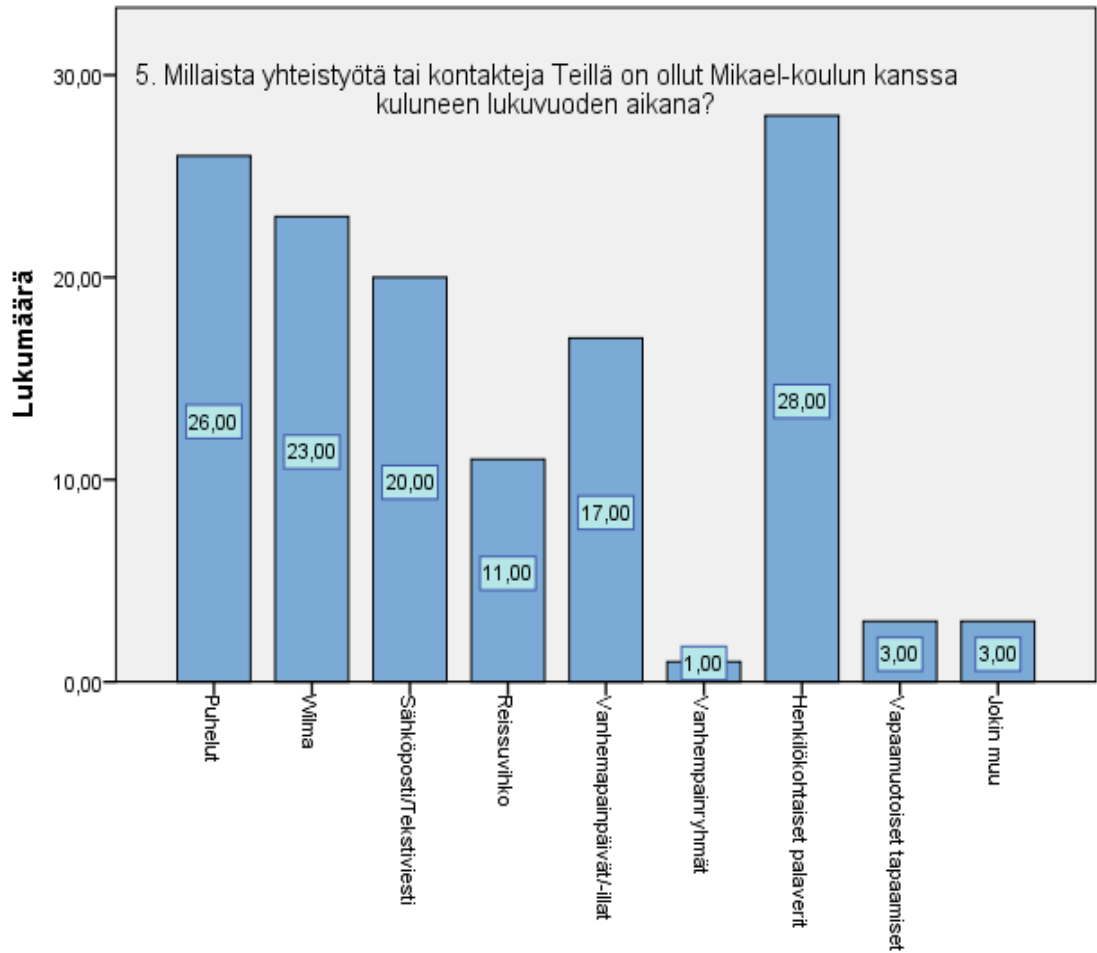
Vanhemmista 89,3 prosenttia ilmoitti, ettei Mikael-koulussa opiskele muita perheen lapsia. Vastaavasti 10,7 prosenttia ilmoitti koulussa opiskelevan muitakin perheen lapsia. (Kuva 3).

Kuva 3. Perheen muut lapset Mikael-koulussa

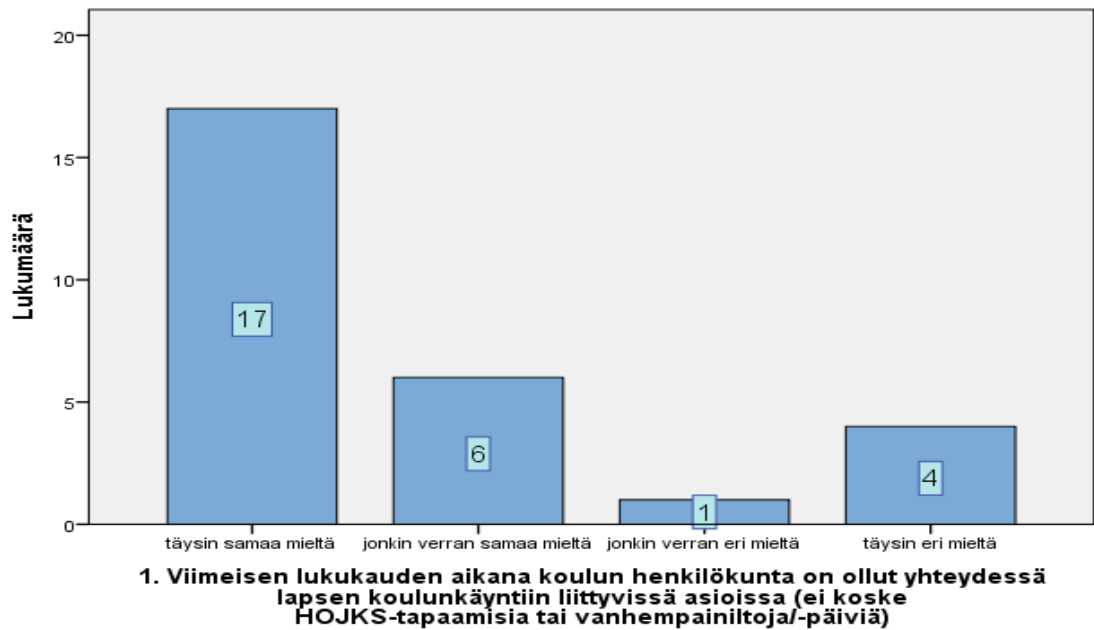
Kaikki vanhemmat ilmoittivat tehneensä yhteistyötä koulun kanssa henkilökohtaisten palaverien muodossa (100 prosenttia). Melkein kaikki vanhemmista olivat olleet yhteydessä koulun kanssa puhelimitse (92,9 prosenttia). Kolmanneksi eniten yhteydenpitoa vanhemmat pitivät Wilman kautta (82,1 prosenttia). Yli puolet (71,4 prosenttia) vanhemmista olivat yhteydessä kouluun sähköpostin tai tekstiviestin välityksellä. Vanhempainpäiviin kaikista vastaajista oli ilmoittanut osallistuvansa 60,7 prosenttia (N=17). Reissuvihon välityksellä vanhemmista oli pitänyt yhteyttä 39,3 prosenttia. Vapaamuotoisten tapaamisten kautta kontakteja oli 10,7 %:lla vastaajista (N=3). Vanhempainryhmiin oli osallistunut vastaajista vain yksi henkilö (3,6 prosenttia).

Vanhemmista 10,7 prosenttia (N=3) ilmoitti kontakteiksi ”jonkin muun”. Kyseiset vanhemmat olivat tehneet koulun kanssa yhteistyötä keskussairaalan palavereissa, Verttu- ja Kamuryhmissä sekä nuorisopsykiatristen kokoontumisten yhteydessä. (Kuva 4).

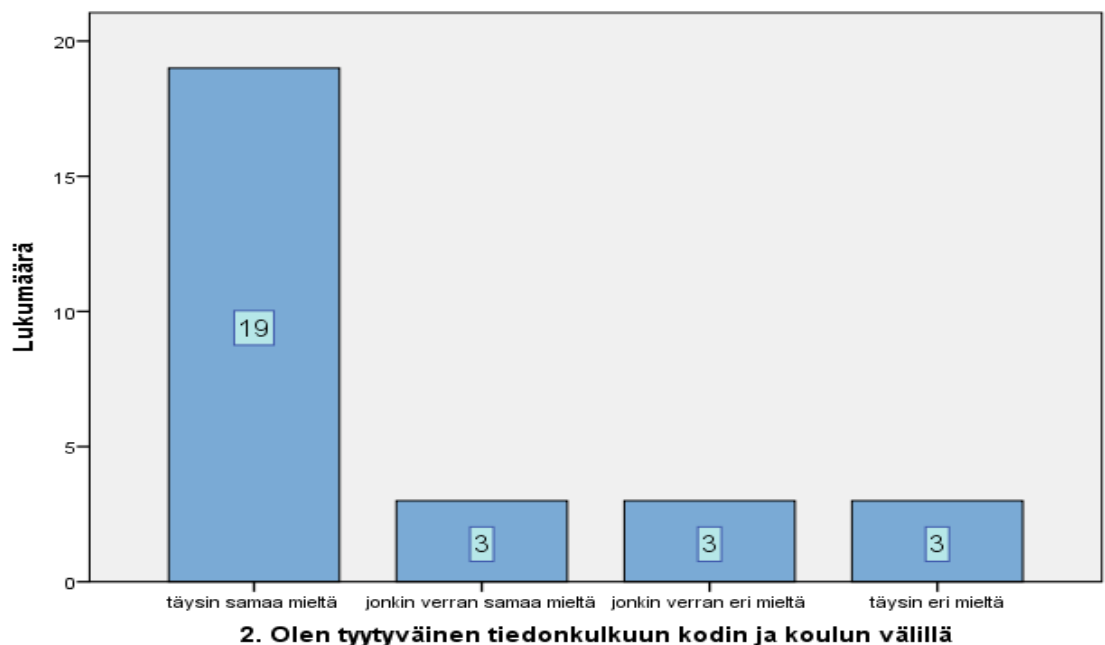
Kuva 4. Yhteistyö koulun kanssa kuluneen lukuvuoden aikana

Vastaajista 60,7 prosenttia (n=17) oli täysin samaa mieltä siitä, että koulun henkilökunta on henkilökohtaisia tapaamisia ja vanhempainpäiviä/-iltoja lukuun ottamatta ollut yhteydessä vanhempiin lapsen koulunkäyntiin liittyvissä asioissa. Jonkin verran samaa mieltä asiasta oli 21,4 prosenttia vastaajista (n=6). Jonkin verran erimieltä oli 3,6 prosenttia vastaajista ja täysin eri mieltä 14,3 prosenttia (n=4). (Kuva 5).

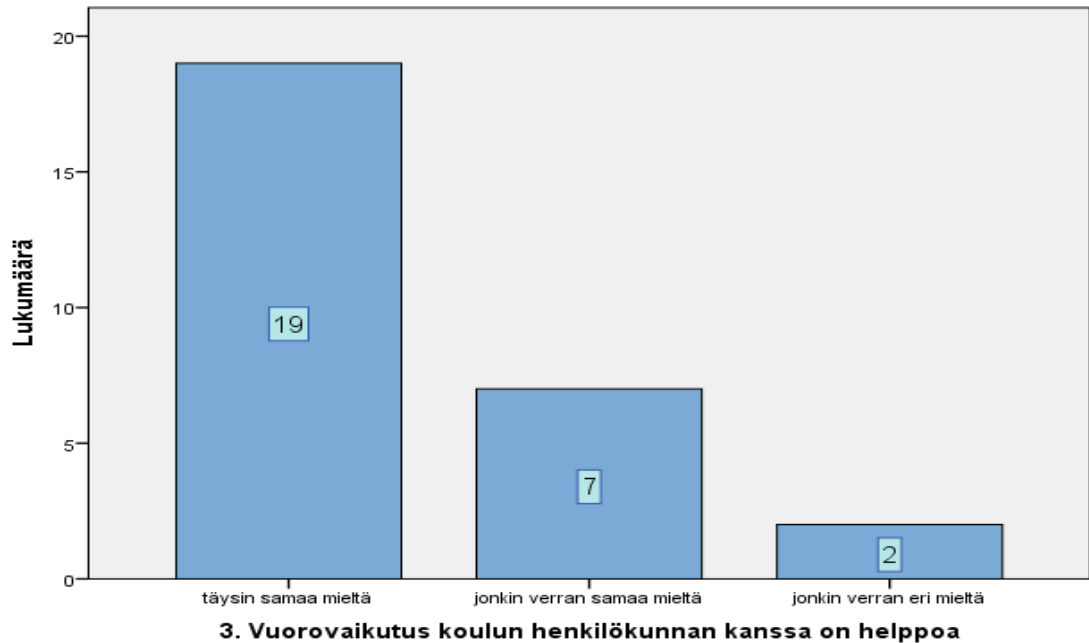
Kuva 5. Henkilökunnan yhteydenpito lapsen koulunkäyntiin liittyvissä asioissa

Vastaajista 67,9 prosenttia (n=19) ilmoitti olevansa tyytyväinen tiedonkulkuun kodin ja koulun välillä. Jonkin verran samaa mieltä asiasta oli 10,7 prosenttia vanhemmista (n=3). Jonkin verran eri mieltä sekä täysin eri mieltä olivat vanhemmista 10,7 prosenttia (n=3). (Kuva 6).

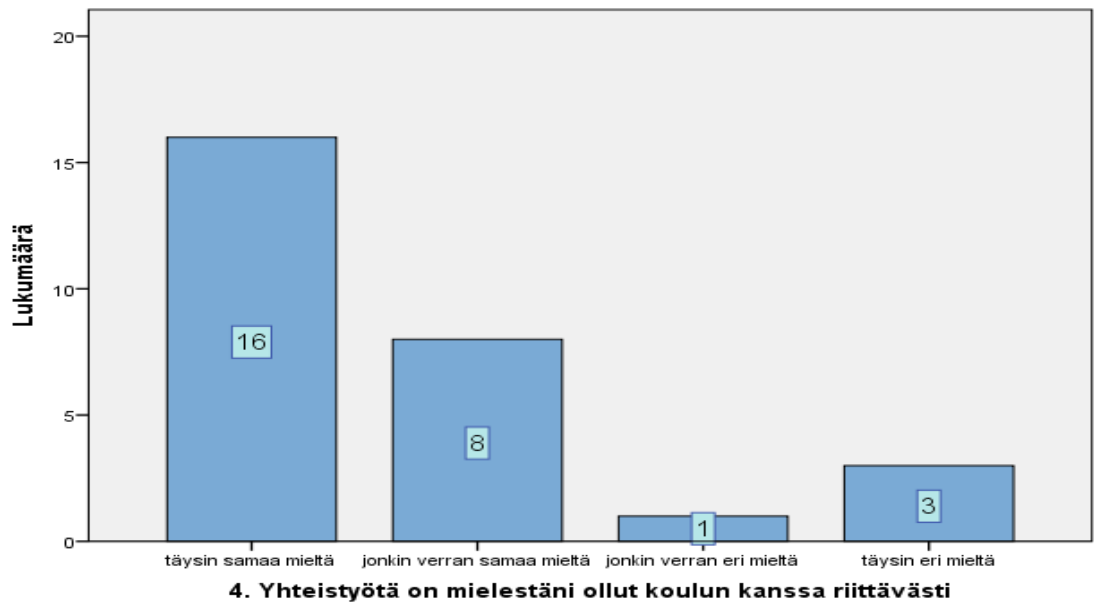
Kuva 6. Vanhempien tyytyväisyys tiedonkulkuun

Vastaajista 67,9 prosenttia (n=19) oli sitä mieltä, että vuorovaikutus koulun henkilökunnan kanssa on helppoa. Jonkin verran samaa mieltä asiasta oli 25 prosenttia (n=7) vastaajista. Jonkin verran eri mieltä oli 7,1 prosenttia (n=2). Yksikään vastaajista ei ollut täysin eri mieltä asiasta. (Kuva 7).

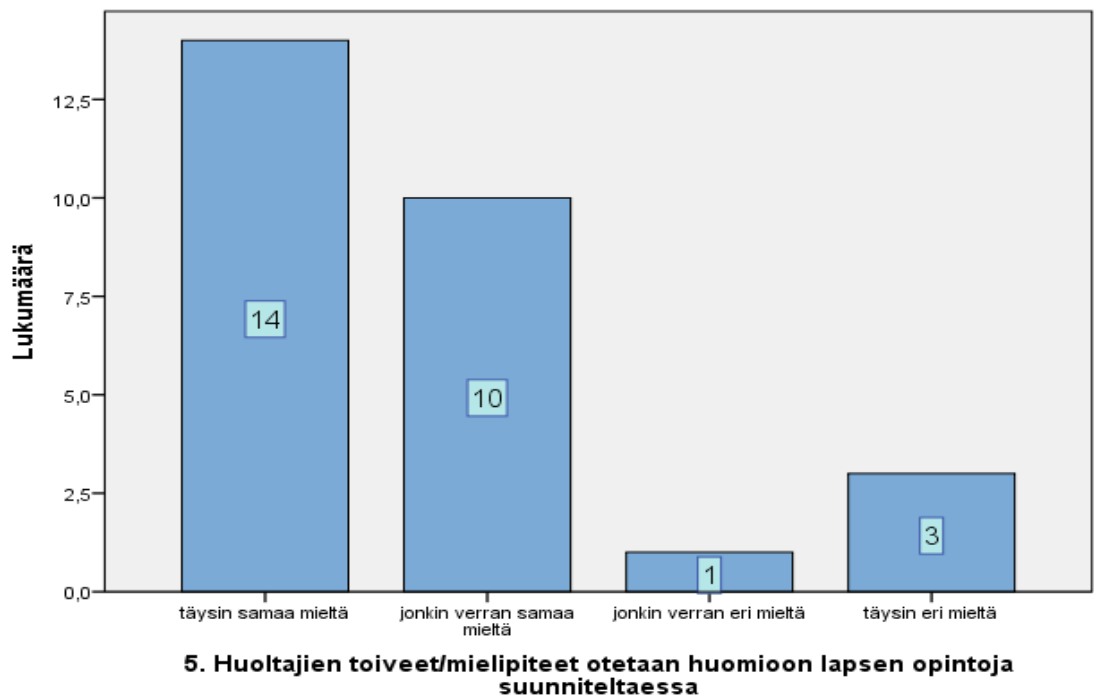
Kuva 7. Vanhempien kokemukset vuorovaikutuksesta henkilökunnan kanssa

Vanhemmista 57,1 prosenttia (n=16) oli täysin samaa mieltä siitä, että yhteistyötä koulun kanssa on ollut riittävästi. Jonkin verran samaa mieltä oli 28,6 prosenttia (n=8). Vanhemmista 3,6 prosenttia eli yksi vastaajista oli jonkin verran eri mieltä ja täysin eri mieltä oli 10,7 prosenttia (n=3). (Kuva 8).

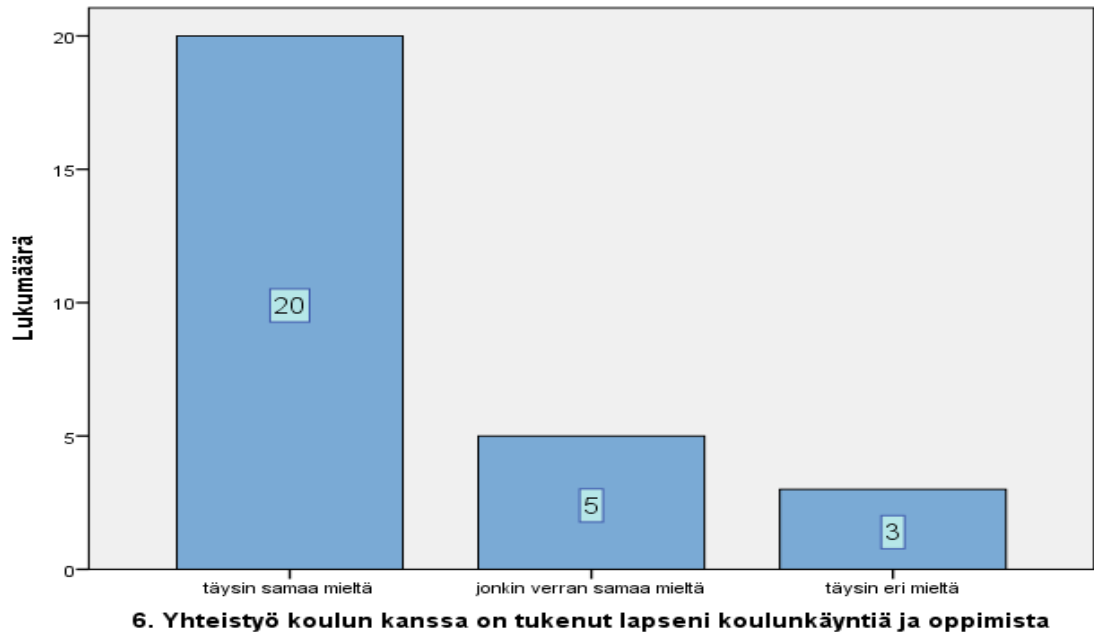
Kuva 8. Vanhempien kokemukset yhteistyön riittävydestä

Puolet vanhemmista (n=14) oli täysin samaa mieltä siitä, että huoltajien mielipiteet otetaan huomioon lapsen opintoja suunniteltaessa. Jonkin verran samaa mieltä asiasta oli 35,7 prosenttia (n=10). Vastajista 3,6 prosenttia (n=1) oli asiasta jonkin verran eri mieltä ja täysin eri mieltä oli 10,7 prosenttia (n=3). (Kuva 9).

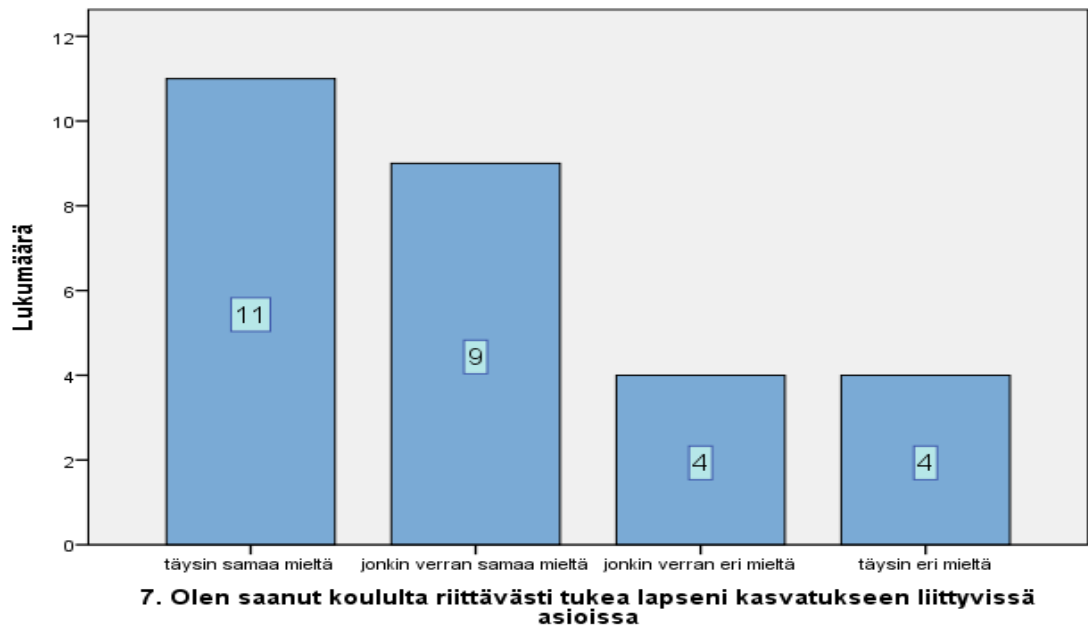
Kuva 9. Vanhempien kokemukset mielipiteiden huomioimisesta

Suurin osa vastaajista (71,4 prosenttia) oli sitä mieltä, että yhteistyö koulun kanssa on tukenut lapsen koulunkäyntiä ja oppimista. Jonkin verran samaa mieltä oli 17,9 prosenttia (n=5) ja täysin eri mieltä asiasta oli 10,7 prosenttia (n=3). (Kuva 10).

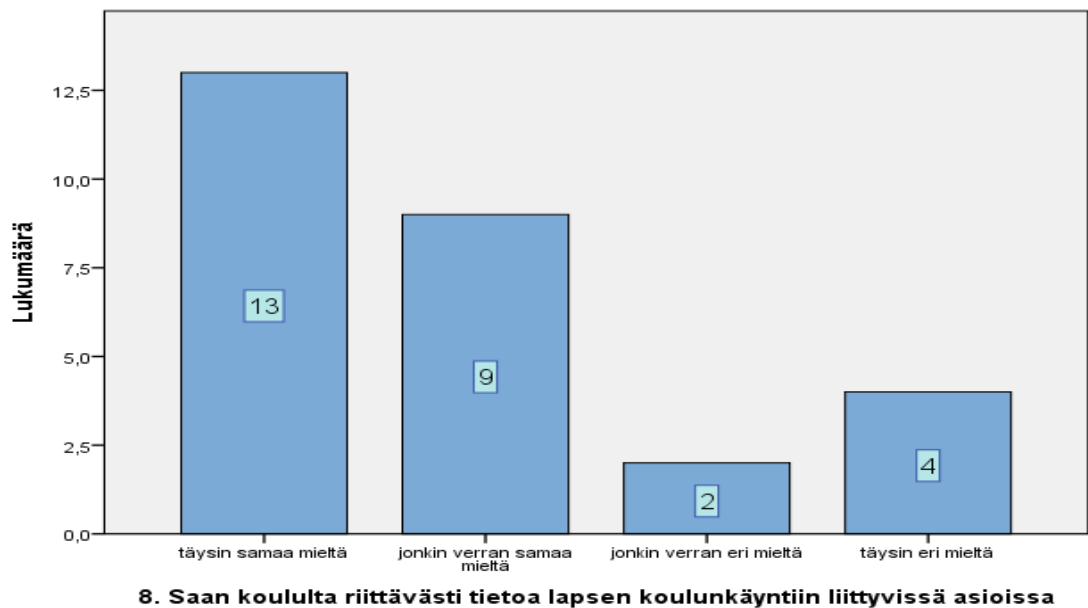
Kuva 10. Yhteistyö lapsen koulunkäynnin ja oppimisen tukena

39,3 prosenttia (n=11) vanhemmista oli täysin samaa mieltä siitä, että he ovat saaneet koululta riittävästi tukea lapsen kasvatukseen liittyvissä asioissa. Jonkin verran samaa mieltä oli 32,1 prosenttia (n=9). Vanhemmista 14,3 prosenttia (n=4) oli jonkin verran eri mieltä asiasta ja täysin eri mieltä oli myös 14,3 prosenttia (n=4). (Kuva 11).

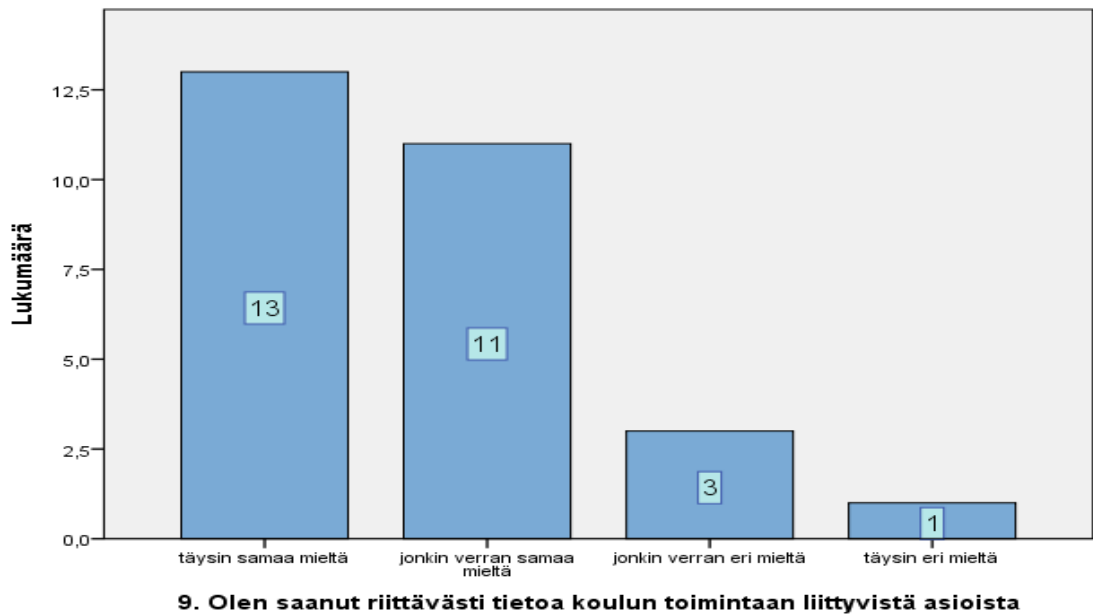
Kuva 11. Vanhempien kokemukset kasvatuksen tukemisessa

Kaikista vastaajista 46,4 prosenttia (n=13) oli täysin samaa mieltä siitä, että he ovat saaneet koululta riittävästi tietoa lapsen koulunkäyntiin liittyvissä asioissa. 32,1 prosenttia (n=9) oli asiasta jonkin verran samaa mieltä. Jonkin verran eri mieltä oli 7,1 prosenttia (n=2) ja täysin eri mieltä 14,3 prosenttia (n=4). (Kuva 12).

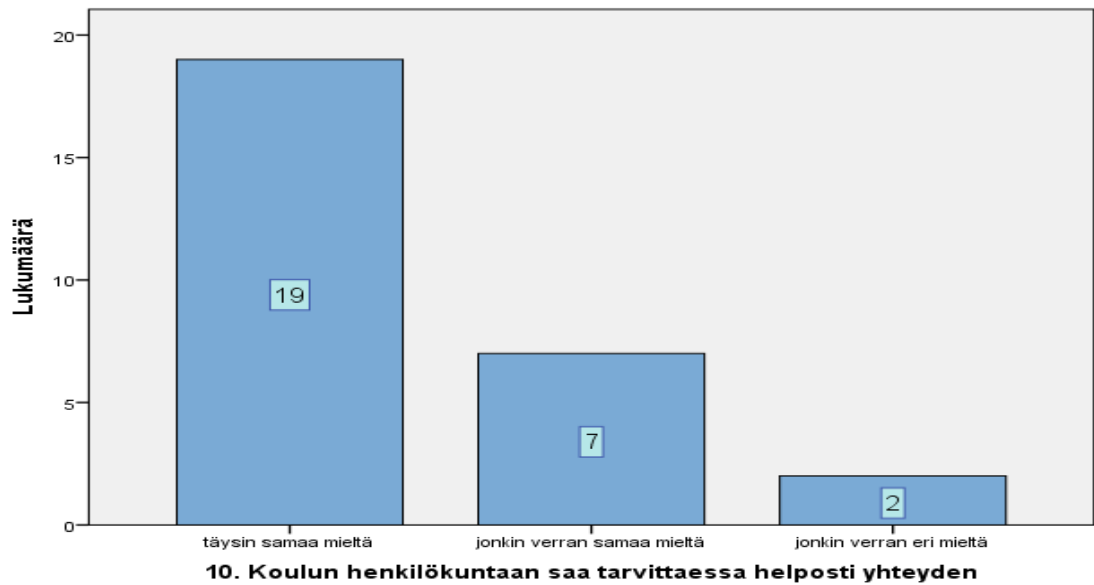
Kuva 12. Koulunkäyntiin liittyvistä asioista tiedottaminen

Vanhemmista 46,4 prosenttia (n=13) oli täysin samaa mieltä siitä, että he ovat saaneet riittävästi tietoa koulun toimintaan liittyvistä asioista. 39,3 prosenttia (n=11) vanhemmista ilmoitti olevansa jonkin verran samaa mieltä. Jonkin verran eri mieltä asiasta oli 10,7 prosenttia (n=3) ja täysin eri mieltä oli yksi vastaajista (3,6 prosenttia). (Kuva 13).

Kuva 13. Koulun toimintaan liittyvistä asioista tiedottaminen

Vastaajista 67,9 prosenttia (n=19) oli täysin samaa mieltä siitä, että koulun henkilökuntaan saa tarvittaessa helposti yhteyden. Jonkin verran samaa mieltä oli 25 prosenttia (n=7) ja jonkin verran eri mieltä 7,1 prosenttia (n=2). Kukaan vastaajista ei ollut asiasta täysin eri mieltä. (Kuva 14).

Kuva 14. Henkilökuntaan kohdistuvat yhteydenotot

6.2 Positiiviset kokemukset yhteistyöstä

Yhteistyöstä kodin ja koulun välillä vanhemmat antoivat positiivista palautetta yhteensä yhdeksässä lomakkeessa. Nostimme vastauksista esille neljä eri teemaa. Vanhempien mukaan yhteistyö on toiminut hyvin. Ensimmäinen teema joka nousi esille, olikin *tyytyväisyys yhteistyön*. Toisena teemana nousi esille *henkilökunnan ammattitaito* ja kolmantena *yhteydenpidon helppous*. Neljänneksi teemaksi muodostui *tiedottaminen*.

”Olen kokenut yhteistyön hyvänä. Lapsen oppimista varmasti tukee yhteistyö, esim. opettaja kirjoittaa selkeitä ohjeita, miten auttaa ja ohjata läksyissä. Arvostan koulun opetus- ja kasvatustyötä paljon ja on ihana huomata lapsen edistyminen. Hankalista asioista on myös avoin ilmapiiri puhua molemmin puolin. Olen erittäin tyytyväinen”

”Yleiset tiedotteet esimerkiksi koulun lukuvuosikalenteri ja poikkeamat koulupäivien pituudesta tiedotetaan erittäin hyvin”

”Yhteistyö on vaivatonta ja yhteydenpito helppoa sekä riittävää”

”Mielestäni on toiminut hyvin. Wilman kautta on saanut tietoa opiskelusta yms.”

”Olemme kokeneet yhteistyön positiiviseksi. Opettajat ovat ammattitaitoisia. Omasta mielestäni meillä on avoin ja keskusteleva suhde koulun kanssa.”

”Oppilaiden, vanhempien ja opettajien yhteinen koulupäivä viime syksynä oli erinomainen, jatkoa sille.”

6.3 Negatiiviset kokemukset yhteistyöstä

Negatiivista palautetta yhteistyöstä tuli esille yhteensä kolmessa lomakkeessa. Vastauksista nousi esille vain yksi teema, joka oli *tiedottamisen puute*.

”Yhteistyötä ei ole. Itse saanut kysellä mitä on tapahtunut, kun lapsi itkee käytävillä tai jotain muuta. Saisi ilmoittaa jos on jotain tapahtunut tai muuta”

”Koulun ja kodin välisestä yhteistyö on ollut huonoa, asiat eivät ole sujuneet niin kuin on sovittu. Oppilasta ei kuunnella, vähätellään asiaa. Oppilailla on eri tasa-arvot koulussa yms.”

”Yhteistyö on huonoa. Aina saa itse ottaa selvää ja silti on epävarma asioista.”

6.4 Kehittämisehdotukset

Kehittämisehdotuksia yhteistyön osalta oli yhteensä kuudessa lomakkeessa ja näistä nostimme esille neljä eri teemaa. Vanhemmat toivoivat, että heitä kuunneltaisiin enemmän. Nostimme ensimmäiseksi teemaksi *vanhempien kuuntelemisen*. Toisena teemana oli *vanhempien huomioonottaminen*. Vanhemmat toivoivat, että heidät otettaisiin huomioon lapsen asioista päätettäessä. Kolmas teema liittyi *tiedottamiseen*. Toiveena oli, että koulusta pidettäisiin säännöllisesti yhteyttä kotiin ja tiedotettaisiin, miten oppilaalla koulussa sujuu sekä annettaisiin tietoa koulun sisäisistä tapahtumista. Neljäs teema koski *yhteistyötä terapioiden osalta*, joita Mikael-koulussa järjestetään. Tässä vanhempien antamat kehitysehdotukset:

”Joskus koulun pitäisi osata suhtautua lapsen tilanteeseen paremmin kokonaisvaltaisesti, eikä erottaa erikseen koulua ja kotia. Varsinkin käyttäytymisongelmissa”

”Vanhemmat tuntevat parhaiten lapsensa, tätä kokemusta kannattaisi hyödyntää”

”Voisi olla ehkä kysely valinnaisaineista koteihin”

*”Enemmän tietoa kotiin koulun tapahtumista. Esim. jos avustaja tai opettaja on pois-
sa. Koulun omat terapiat. Niiden osalta ei tehdä yhteistyötä vanhempien kanssa esim.
terapian tavoitteista, koska kokoontuu, mitä tehdään, eikä saa palautetta. Vanhemmil-
ta voisi pyytää tietoa lapsesta ja keskustella lapsen sairaudesta”*

”Oppilaita tulisi kuunnella ja kunnioittaa. Vanhempia pitäisi kuunnella enemmän”

*”Kotiin voisi ilmoitella vaikka viikoittain tai kaksi kertaa kuussa lapsen tapahtumises-
ta tai miten on mennyt”*

7 POHDINTA

Opinnäytetyömme tulokset vanhempien tyytyväisyydestä kodin ja koulun yhteistyöhön antavat samansuuntaisia tutkimustuloksia kuin opinnäytetyössä aiemmin mainituissa tutkimuksissa. Esimerkiksi Airaksisen (2012) tutkimuksessa vanhemmat kuvailivat yhteistyötä enimmäkseen hyväksi tai riittäväksi.

Tämän opinnäytetyön tulosten pohjalta voidaan tiivistetysti todeta, että suurin osa vanhemmista oli tyytyväisiä yhteistyöhön kodin ja koulun välillä. Vähemmistö kyselyyn vastanneista oli tyytymättömiä yhteistyöhön. Opinnäytetyömme tuloksia ei voida yleistää, koska tutkimus oli kokonaisuudessaan suppea. Tutkimus antaa kuitenkin tavoitteemme mukaisesti Mikael-koululle tietoa yhteistyöstä tämänhetkisen tilanteen osalta. Jätimme analysoimatta vastaukset, jotka eivät vastanneet tutkimusongelmiimme, sillä emme saaneet niistä tutkimuksen kannalta uutta tai merkittävää tietoa.

7.1 Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää vanhempien tyytyväisyyttä kodin ja koulun väli-
seen yhteistyöhön. Taustatietojen osalta kyselylomakkeessa kysyttiin millä luokka-

asteella vastaajan lapsi opiskelee, opiskeleeko perheestä muita lapsia Mikael-koulussa ja mikä on lapsen asuinpaikka sekä oppilaan erityisen tuen tarve. Huolimatta siitä, että otoskoko oli melko pieni, kyselylomakkeita tarkasteltaessa löysimme mielenkiintoisia yhtäläisyyksiä taustatietojen ja vanhempien tyytyväisyyden kesken.

Eniten palautuneita vastauksia tuli ylä-asteen eli 7.–9. -luokkalaisten vanhemmilta. Suurin osa tyytymättömistä oli myös 7.–9. -luokkalaisten vanhempia. Tyytymättömiä olivat vanhemmat, jotka ilmoittivat, että Mikael-koulussa opiskelee useampia perheen lapsia. Ne vanhemmat, jotka antoivat eniten negatiivista palautetta, toivat myös aktiivisimmin kehitysehdotuksia. Vain pieni määrä vastaajista ilmoitti, että lapsi asuu viikot koulun asuntolassa. Tällä taustatiedolla ei näyttäisi olevan merkitystä vastaajien tyytyväisyyteen kodin ja koulun yhteistyöhön.

Kyselylomakkeita tarkastellessa huomion kiinnitti se, että tyytymättöimpiä olivat niiden oppilaiden vanhemmat, joiden lapsella on suuri erityisen tuen tarve. Kyseisten oppilaiden erityisen tuen tarve liittyi muun muassa psyykkisiin ongelmiin, keskittymisen vaikeuksiin sekä ongelmiin useissa eri oppiaineissa. Kaskelan ja Kekkosen mukaan (2006, 47) erityistä tukea tarvitsevien lasten parissa työskentelevän haasteena on saada rakennettua luottamus vanhempiin, joka osoittaa työntekijöiden halua auttaa lasta ja lapsen perhettä.

Tutkimuksesta selvisi, että vanhemmat ovat tehneet eniten yhteistyötä koulun kanssa henkilökohtaisissa palavereissa. Tätä yhteistyön muotoa ilmoitti tekevänsä kaikki vastaajista. Henkilökohtaisia palavereja tarkoitettiin esimerkiksi henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman (HOJKS) tapaamisissa. Sama kävi ilmi myös Reissuvihkosta dialogiin (Helenius 2013) -tutkimuksessa, kun 91 prosenttia vanhemmista, joiden lapsille oli tehty HOJKS, oli osallistunut sen tekemiseen. Tämän perusteella voisi päätellä, että koulu on aktiivisesti edellyttänyt vanhempia osallistumaan kyseisen asiakirjan laadintaan. Se, saavatko vanhemmat kuitenkin tarpeeksi tietoa oikeuksistaan lapsen HOJKS:n laatimisprosessissa, jää tämän tutkimuksen osalta epäselväksi. Melkein kaikki kyselyymme vastanneista olivat olleet viimeisen lukukauden aikana yhteydessä koulun henkilökuntaan puhelimitse, Wilman, sähköpostin tai tekstiviestin välityksellä.

Vaikka kaikki vastaajista olivat osallistuneet HOJKS -palavereihin, oli vain puolet samaa mieltä siitä, että vanhempien toiveet oli huomioitu lapsen opintoja suunniteltaessa. Myös Airaksisen tutkimuksessa (2012) moni vanhemmista oli sitä mieltä, että vaikka yhteistyötä on määrällisesti riittävästi, vanhemmat eivät kokeneet päätösvaltaa eivätkä asioihin vaikuttamisen mahdollisuutta.

Kyselylomakkeessa vanhempia pyydettiin kertomaan omin sanoin kokemuksia yhteistyöstä ja antamaan kehitysehdotuksia siihen liittyen. Positiivisiksi asioiksi yhteistyön osalta vanhemmat nostivat tiedonkulun ja vuorovaikutuksen helppouden koulun henkilökunnan kanssa. Osa vanhemmista antoi negatiivista palautetta tiedottamisen puutteesta. Vanhemmat antoivat kehittämisehdotuksena tiedonkulun ja tiedottamisen tehostamisen sekä toivoivat, että vanhempien oma lapsen tuntemus otettaisiin huomioon opetusta suunniteltaessa. Myös Reissuvihkosta dialogiin (Helenius 2013) -hankkeesta saatiin samankaltaisia tuloksia, kun vanhemmat toivoivat tiiviimpää yhteydenpitoa kotiin ja tiedottamista koulun tapahtumista.

Opinnäytetyössä aiemmin mainituissa tutkimuksissa vanhemmat toivoivat tietoa oman lapsensa koulunkäynnistä. Eniten vanhempien mielipiteitä asenneväittämissä jakoi kysymys onko koulu tiedottanut riittävästi lapsen koulunkäyntiin liittyvistä asioista. Mielipiteet jakaantuivat myös kysymyksessä, jossa kysyttiin onko koulu antanut riittävästi tukea lapsen kasvatukseen liittyvissä asioissa. Näissä osioissa tuli myös eniten huonoa palautetta. Pohdimmekin, kokevatko vanhemmat saavansa riittävästi tukea kodin ulkopuolelta kasvatukseen liittyvissä asioissa, mikäli lapsella on useita erityisvaikeuksia.

Myös Lepistön (2009) julkaisemassa tutkimuksessa huoltajien yhteistyötoiveet liittyivät yhteydenpidon lisäämiseen kodin ja koulun välillä. Tässäkin tutkimuksessa, samoin kuin Lepistön (2009) tutkimuksessa, vanhemmilta nousi kehitysehdotus siitä, että lapsen mukana lähetettäisiin viikoittain kotiin kirjallinen tiedote. Suurin osa vastaajista oli tyytyväisiä vuorovaikutukseen henkilökunnan kanssa ja siihen, että koulun henkilökuntaan saa tarvittaessa helposti yhteyden. Myös edellä mainituissa tutkimuksissa oltiin tyytyväisiä vuorovaikutukseen.

Laadullisessa tutkimuksessa olisi tärkeää, että tutkittavilla henkilöillä olisi aiheesta kokemusta ja että he tietäisivät aiheesta mahdollisimman paljon (Tuomi & Sarajärvi 2011, 85). Pohdimme, että tyytyväisyys yhteistyöhön voi selittyä myös sillä, että tutkittavat eivät välttämättä tiedä mitä kaikkea yhteistyö kokonaisuudessaan pitää sisälleen. Ovatko vanhemmat tietoisia kaikista yhteistyömuodoista? Ymmärtävätkö he kasvatuskumppanuuden merkityksen?

7.2 Tutkimuksen luotettavuus ja pätevyys

Tutkimuksen luotettavuutta voidaan kvantitatiivisessa tutkimuksessa arvioida tarkastelemalla tutkimuksen reliabiliteettia ja validiteettia (Vehviläinen-Julkunen 2010, 152). Reliabiliteetilla tarkoitetaan tutkimuksesta saatujen tulosten pysyvyyttä ja tutkimuksen tarkkuutta. Tämä tarkoittaa, että käytetty mittari tuottaa samat tulokset eri mittauskerroilla. (Kananen 2008, 79–84.) Mittarin luotettavuutta voidaan parantaa esimerkiksi esitestauksella, riittävällä koulutuksella, selkeillä ohjeilla sekä minimoimalla virhetekijät. Virhetekijöinä voi olla mittausaika, väsymys, kiire, kysymysten paljous sekä kysymysten ymmärrettävyys (Paunonen & Vehviläinen-Julkunen 1997, 209–210.) Tutkimus on sitä luotettavampi, mitä vähemmän siinä esiintyy mittausvirheitä (Vehkalahti 2008, 41–42).

Tutkimusta tehdessä pyrimme minimoimaan mittausvirheitä. Kyselylomakkeen suunnittelimme omasta mielestämme mahdollisimman selkeäksi ja pyrimme välttämään liian pitkää kyselyä. Vastausprosentti olisi voinut olla suurempi, jos olisimme lähettäneet uusintakyselyn niille, jotka jättivät vastaamatta kyselyyn. Kiireisen aikataulun vuoksi emme myöskään ehtineet tehdä esitestausta. Tästä johtuen kyselylomakkeeseen jäi joitakin kysymyksiä, jotka olivat vastaajille epäselviä. Vastaajat eivät esimerkiksi ymmärtäneet kysymystä numero viisi niin kuin olimme tarkoittaneet. Esitestauksessa tämä olisi voitu huomata ja näin muuttaa kysymyksen asettelua. Emme saaneet kysymyksen asettelusta johtuen selville, mitä yhteistyön muotoa kukin kysymykseen vastaaja oli käyttänyt kuluneen lukuvuoden aikana eniten.

Validiteetti eli tutkimuksen pätevyudessa keskeisintä on se, mittaako mittari sitä, mitä on haluttu tutkia. Tähän vaikuttaa oleellisesti tutkimuskysymysten onnistuneisuus. (Vehviläinen-Julkunen 1997, 206–207.) Mittaamalla oikeita asioita, käyttämällä oike-

aa tutkimusmenetelmää ja mittaria voidaan varmistaa tutkimuksen validiteetti. Yleistävyyttä voidaan myös pitää pätevyyden mittarina. (Kananen 2008, 79–84.) Tutkimuksessamme tarkoituksenamme oli selvittää vanhempien tyytyväisyyttä koulun ja kodin välillä. Tutkimus oli laadultaan suppea, joten täytyy huomioida, ettei tuloksia voida yleistää. Kysymysten avulla saimme kuitenkin vastaukset tutkimusongelmiimme, joten tutkimusta voi tältä osin pitää pätevänä.

Laadullisessa tutkimuksessa aineiston riittävyttä voidaan arvioida tarkastelemalla sen saturaatiota eli kylläntymistä. Kylläntymisen tarkoittaa tilannetta, jossa aineisto alkaa toistaa itseään eikä se tuo uutta tietoa tutkimuskysymyksiin. (Tuomi & Sarajärvi 2011, 87–90.) Tutkimustuloksia tarkastellessa huomasimme, että avoimen kysymyksen vastauksista nousi esille samanlaisia teemoja. Uskomme, että vaikka vastausprosentti olisi ollut suurempi, kokemukset ja kehittämisehdotukset olisivat olleet samansuuntaisia.

7.3 Tutkimuksen eettisyys

Jotta tutkimus olisi eettinen, se ei saa vahingoittaa tutkittavaa fyysisesti, psyykkisesti eikä sosiaalisesti. Tutkimusta tehdessä on punnittava tutkimuksen hyödyt ja haitat siten, että hyödyn tulisi olla suurempi kuin haitan. Tutkimuksen on oltava siihen osallistuville vapaaehtoista, ja heillä tulee olla vapaus kieltäytyä tutkimuksesta. Vastuu tutkimuksesta on aina tutkimuksen johtajalla. Hoitotyössä tutkimuksen eettisyyttä tarkastellaan tutkimusongelmien valintaa, tutkijan ja tutkimusorganisaation välistä suhdetta, tutkijan ja tutkittavan suhdetta ja aineiston keruuta sekä tutkimustulosten julkaisemista. (Paunonen & Vehviläinen–Julkunen 1997, 26–27.)

Tutkimusongelmaa valitessa on tärkeä rajata ja kuvata oma tutkimusaihe. Tutkijan ja tutkimusorganisaation välinen suhde tulee ottaa huomioon tutkimusta tehdessä. Tutkimusorganisaation kanssa tulee laatia kirjalliset luvat tutkimusta varten. Lisäksi tulee noudattaa salassapitovelvollisuutta, eivätkä tutkittavat saa olla tunnistettavissa tutkimustuloksissa. Tutkijan ja tutkittavan tulisi olla keskenään tietoisia tutkimuksen sisällöstä ja tutkijan tulisi arvioida koko tutkimuksen ajan tutkimuksen etiikkaa. Tutkimuksessa on painotettava tutkittavien anonymiteettiä. Tutkimustulokset tulee julkaista totuudenmukaisina, mutta tietosuojan huomioiminen on myös tärkeää. Tutkimusrapor-

tissa ei ole mainittu nimiä eikä muita tunnistettavia piirteitä. (Paunonen & Vehviläinen-Julkunen 1997, 26–32.)

Tutkimukseemme vastaaminen oli vapaaehtoista, eikä vastaajien henkilöllisyys tullut ilmi missään tutkimuksen vaiheessa. Painotimme sitä myös saatekirjeessä ja hävitimme aineiston heti, kun opinnäytetyö oli valmis. Laadimme tutkimusluvan yhdessä Mikael-koulun kanssa. Tutkimusta tehdessä pyrimme arvioimaan eettisyyden toteutumista kaikissa tutkimuksen vaiheessa.

7.4 Oma pohdinta

Mielestämme eniten haasteita tuotti tutkimusongelmien laatiminen. Tutkimusongelma on kyselylomakkeen laadinnan lähtökohta, jolloin tutkimukselle rakentuu rakenne. (Kananen 2008, 14). Saimme muotoiltua ja rajattua alkuperäiset tutkimuskysymykset lopulliseen muotoon vasta sen jälkeen, kun olimme laatineet kyselylomakkeen. Koimme hankalaksi myös keskeisten käsitteiden valitsemisen, sillä kyseessä oli erityiskoulu erityistä tukea tarvitseville lapsille.

Koimme opinnäytetyön opettavaisena prosessina. Opinnäytetyötä tehdessä eri tutkimusmenetelmät tulivat tutuiksi ja tutkimusta tehdessä prosessi hahmottui vähitellen selkeäksi kokonaisuudeksi. Kyselylomakkeen laadinta oli aikataulullisesti haastava, sillä kyselylomakkeet piti saada jakoon ennen kevätlukukauden päättymistä. Tämän vuoksi kyselylomake tehtiin hieman hätäisesti, ja jotkin kohdat olivat mielestämme ylimääräisiä tutkimuksen kannalta. Saimme kuitenkin kyselylomakkeen avulla vastaukset kaikkiin tutkimusongelmiimme, mikä oli meille pääasia. Lähteiden etsintä osoittautui myös haastavaksi ja ajan tasalla olevien lähteiden löytäminen tuli opinnäytetyötä tehdessä tutummaksi.

Tutkimusta toistamalla ja laajentamalla sitä myös muihin erityiskouluihin voitaisiin lisätä tutkimuksen luotettavuutta, sekä samalla seurata yhteydenpidon sujumista pidemmällä aikavälillä. Kyselyn voisi tehdä kaikille Suomen erityiskouluille, jolloin tutkimusjoukko olisi suurempi ja samalla tutkimuksesta tulisi myös luotettavampi. Olisi myös mielenkiintoista haastatella sekä koulun henkilökuntaa että vanhempia, jolloin saataisiin molempien näkemys yhteistyön osalta.

Kyselyn pohjalta Mikael-koulu voi kehittää omaa toimintaansa kyselystä tulleiden kehittämisehdotusten pohjalta. Ojalan ja Iksen mukaan (2001, 80) osa vanhemmista ei tiedä tarpeeksi oikeuksistaan lapsensa HOJKSin laatimisprosessissa. Mikael-koulu voisi antaa etukäteen tietoa vanhemmille heidän oikeuksistaan ja osallisuudestaan HOJKSin laatimisessa.

Yhteistyö kodin ja koulun välillä kuuluu olennaisena osana myös kouluterveydenhoitajan työhön. Terveystenhoitaja on osa koulun oppilashuoltoa ja on täten suuressa roolissa oppilaan hyvinvoinnin, terveen kasvun ja kehityksen tukemisessa. Tutkimuksen myötä ymmärrämme yhteistyön merkityksen lapsen oppimisen ja hyvinvoinnin tukemisessa. Tutkimusta tehdessä ymmärsimme kasvatuskumppanuuden periaatteen ja tulevina terveydenhoitajina haluamme omalta osaltamme vaikuttaa onnistuneeseen yhteistyöhön kodin ja koulun välillä.

Yhteistyö Mikael-koulun kanssa on ollut sujuvaa ja vaivatonta. Yhteydenpito on ollut toimivaa ja koulun henkilökunta on ollut helposti lähestyttävää. Koko koulun henkilökunta, oppilaat sekä heidän vanhempansa ovat tehneet työmme valmistumisen mahdolliseksi ja olemmekin siitä heille kiitollisia.

LÄHTEET

Airaksinen, Ulla 2012. Vanhempien osallisuus ja verkostoituminen kodin ja koulun yhteistyössä. Opettajankoulutuslaitos. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. Pro gradu -tutkielma. PDF-tiedosto. Päivitetty 2012. Luettu 20.10.2014.
<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/40644/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201301031006.pdf?sequence=1>

Heikkilä, Tarja 2008. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita Prima Oy.

Helenius, Jenni 2013. Reissuvihkosta dialogiin – ideoita kodin ja koulun yhteistyöhön. Www-dokumentti.
http://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/86178_www_Reissuvihko_sivistystoimi.pdf. Päivitetty 2013. Luettu 12.8.2014.

Hellström, Martti 2008. Sata sanaa opetuksesta – keskeisten käsitteiden käsikirja. Juva: Bookwell Oy.

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula. 2007. Tutki ja kirjoita. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

Ikonen, Oiva & Virtanen, Pirkko 2003. HOJKS II, Juva: WS Bookwell Oy.

Ikonen, Oiva & Ojala, Terhi 2001. Vanhemmat ja HOJKS. Teoksessa Ikonen, Oiva & Virtanen, Pirkko (toim.) HOJKS – Erilaisia oppijoita, erilaisia lähestymistapoja. Jyväskylä: Gummerus.

Jokinen, Kristiina 2008. Kysely huoltajille koulun ja kodin välisestä yhteistyöstä ja sen kehittämisestä. Reilusti rinnakkain -hanke. Www-dokumentti.
http://www.vanhempainliitto.fi/filebank/397-reilustirinnakkain_kysely.pdf. Päivitetty 2008. Luettu 10.8.2014

Kananen, Jorma 2008. Kvantti: kvantitatiivinen tutkimus alusta loppuun. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.

Kankkunen, Päivi & Julkunen-Vehviläinen, Katri 2009. Tutkimus hoitotieteessä. Porvoo: WSOYpro Oy.

Kaskela, Marja & Kekkonen, Marjatta 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta – opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Stakes. Oppaita 63. Vaajakoski: Gummerus.

Kylmä, Jari & Juvakka, Taru 2007. Laadullinen terveystutkimus. Helsinki: Edita Prima Oy.

Lepistö, Minna 2009. Kodin ja koulun yhteistyö lapsen kasvun ja kehityksen tukena alakoulussa 2009. Jyväskylän yliopisto. Opettajankoulutuslaitos. Pro gradu -tutkielma. Luettu 15.10.2014.

Lämsä, Anna-Liisa (toim.) 2013. Verkosto vahvaksi. Toimiva vuorovaikutus perheiden kanssa. Juva: Bookwell Oy.

Oppilashuoltolaki 1287/2013. WWW-dokumentti.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20131287>. Päivitetty 2013. Luettu 21.4.2014.

Oppilashuoltolaki 1287/2013. WWW-dokumentti.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20131287>. Päivitetty 2013. Luettu 21.4.2014.

Oppimisen ja hyvinvoinnin tuki – Selvitys kolmiportaisen tuen toimeenpanosta 2014. Opetus -ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2014:2. PDF-dokumentti.
<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2014/liitteet/okm02.pdf?lang=fi>. Päivitetty 2014. Luettu 1.10.2014.

Oppimis- ja ohjauskeskus Mikael. WWW-dokumentti. <http://www.mikael-koulu.fi/>
 Päivitetty 2014. Luettu 15.4.2014.

Opetushallitus 2007. Laatuakin kodin ja koulun yhteistyöhön. WWW-dokumentti.
http://www.oph.fi/download/115274_laatuakin_kodin_ja_koulun_yhteistyohon.pdf. Päivitetty 2007. Luettu 9.5.2014.

Opetushallitus 2014. Erityinen tuki. Wwv-dokumentti.
http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/ohjeita_koulutuksen_jarjestamiseen/perusopetuksen_jarjestaminen/tietoa_tuen_jarjestamisesta/erityinen_tuki. Päivitetty 2014. Luettu 15.8.2014

Ouellette, Philip M, Briscoe, Richard & Tyson, Chandra 2004. Parent-school communitypartnership in children´s mental health: Networking challenges, dilemmas and solutions. Journal of child and family studies, vol 13, no3. PDF-tiedosto. Päivitetty 2004. Luettu 28.10.2014.

Paunonen, Marita & Vehviläinen-Julkunen, Katri 1997. Hoitotieteen tutkimusmetodiikka. Juva: WSOY.

Perusopetuslaki 1998/628. WWW-dokumentti.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628#a628-1998>. Päivitetty 1998. Luettu 21.4.2014.

Perusopetuslaki 2010/642. WWW-dokumentti.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628#L4P17>. Päivitetty 2010. Luettu 9.5.2014.

Siniharju, Marjatta 2003. Kodin ja koulun välinen yhteistyö peruskoulun alkuopetusluokilla. Helsingin yliopisto. opettajankoulutuslaitos. Väitöskirja. PDF-dokumentti.
<http://ethesis.helsinki.fi/julkaisut/kas/kasva/vk/siniharju/kodinjak.pdf>. Päivitetty 2003. Luettu 15.8.2014.

Toimintasuunnitelma vuodelle 2013- 2014. Oppimis - ja ohjauskeskus Mikael. Moniste.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 5., uudistettu painos. Jyväskylä: Gummerus.

Vehkalahti, Kimmo 2008. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Helsinki: Tammi.

Vilén, Marika, Leppämäki, Päivi & Ekström, Leena 2008. Vuorovaikutuksellinen tutkiminen. Helsinki: WSOY oppimateriaalit.

Vilka, Hanna 2007. Tutki ja Mittaa – Määrällisen tutkimuksen perusteet. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino.

ARVOISA KYSELYYN VASTAAJA

Pyydämme Teitä ystävällisesti osallistumaan kyselyyn koskien Oppimis- ja ohjauskeskus Mikaelin ja oppilaiden huoltajien välistä yhteistyötä.

Olemme terveydenhoitajaopiskelijoita Mikkelin Ammattikorkeakoulusta ja teemme opinnäytetyötä, jonka tarkoituksena on selvittää oppilaiden vanhempien kokemuksia Mikael-koulun ja kodin välisestä yhteistyöstä.

Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista, mutta toivomme että Te voisitte omalta osaltanne auttaa opinnäytetyömme toteutumista ja antaisitte samalla arvokasta tietoa Mikael-koululle Teidän kokemuksistanne yhteistyöhön liittyen. Henkilöllisyytenne ei tule missään kyselyn vaiheessa ilmi ja aineisto analysoidaan luottamuksellisesti. Opinnäytetyön valmistuessa vastauslomakkeet tullaan hävittämään.

Kyselylomakkeessa Teitä pyydetään aluksi vastaamaan esitietoja koskeviin kysymyksiin ja tämän jälkeen asenneväittämiin koskien kokemuksia yhteistyöhön liittyvistä asioista. Lopuksi Teillä on mahdollisuus omin sanoin kertoa kokemuksistanne ja voitte halutessanne myös kertoa kehittämisehdotuksia koulun ja kodin yhteistyötä koskien.

Kyselyyn vastattuanne palauttakaa ystävällisesti lomake Mikael-koululle mukana tulevassa valmiiksi maksetussa palautuskuoressa.

Toivomme, että palauttaisitte lomakkeen 28.5 mennessä ennen kesäloman alkua.

Kiitos osallistumisestanne!

Avustanne kiittäen

Kati Lång (kati.lang@edu.mamk.fi)

Suvi Martikainen (suvi.martikainen@edu.mamk.fi)

Mikkelin Ammattikorkeakoulu

Hoitotyön koulutusohjelma

**KYSELYLOMAKE MIKAEL–KOULUN OPPILAIKEN VANHEMILLE KODIN JA
KOULUN VÄLISESTÄ YHTEISTYÖSTÄ**

Valitkaa ystävällisesti sopivin vaihtoehto

Taustatiedot

1) Millä luokka-asteella lapsesi opiskelee Mikael –koulussa

1 Alkuopetus

2 1-2 lk.

3 3-4 lk.

4 5-6 lk.

5 7-9 lk.

6 Silta lk.

2) Lapsen erityisen tuen tarve _____

3) Lapsi asuu

1 Viikot koulun asuntolassa

2 Kokoaikaisesti huoltajan luona

4) Mikael –koulussa opiskelee myös muita perheen lapsia

1 Kyllä

2 Ei

Yhteistyö

5) Millaista yhteistyötä tai kontakteja Teillä on ollut Mikael-koulun kanssa kuluneen lukuvuoden aikana? (ympyröikää kaikki ne kontaktit, joita on ollut). Laittakaa lisäksi rasti sen numeron kohdalle, jonka osalta olette eniten tehneet yhteistyötä

1 puhelut

2 Wilma

3 sähköposti, tekstiviesti

4 reissuvihko

5 vanhempainpäivät/ -illat

6 vanhempainryhmät

7 henkilökohtaiset palaverit (esim. HOJKS)

8 vapaamuotoiset tapaamiset

9 jokin muu _____

LIITE 1(3).
Kyselylomake

6) Seuraavat väittämät koskevat Teidän kokemuksianne yhteistyöstä kodin ja koulun välillä. Ympyröikää sopivin vaihtoehto.

	Täysin samaa mieltä	Jonkin verran samaa mieltä	Jonkin verran eri mieltä	Täysin eri mieltä
1. Viimeisen lukukauden aikana koulun henkilökunta on ollut yhteydessä lapsen koulunkäyntiin liittyvissä asioissa (ei koske HOJKS-tapaamisia tai vanhempainiltoja/ -päiviä)	1	2	3	4
2. Olen tyytyväinen tiedonkulkuun kodin ja koulun välillä	1	2	3	4
3. Vuorovaikutus koulun henkilökunnan kanssa on helppoa	1	2	3	4
4. Yhteistyötä on mielestäni ollut koulun kanssa riittävästi	1	2	3	4
5. Huoltajien toiveet/mielipiteet otetaan huomioon lapsen opintoja suunniteltaessa	1	2	3	4
6. Yhteistyö koulun kanssa on tukenut lapseni koulunkäyntiä ja oppimista	1	2	3	4
7. Olen saanut koululta riittävästi tukea lapseni kasvatukseen liittyvissä asioissa	1	2	3	4
8. Saan koululta riittävästi tietoa lapsen koulunkäyntiin liittyvissä asioissa	1	2	3	4
9. Olen saanut riittävästi tietoa koulun toimintaan liittyvistä asioista	1	2	3	4
10. Koulun henkilökuntaan saa tarvittaessa helposti yhteyden	1	2	3	4

Kyselylomake

7) Kertokaa omin sanoin kokemuksistanne koulun ja kodin välisestä yhteistyöstä ja antakaa halutessanne kehitysehdotuksia yhteistyöhön liittyen

Kiitos vastauksistanne!